

ALMANACK 1955

SUNDSVALLS MJÖLKCENTRAL

Du måste veta

- att Sundsvalls Mjölkcentral äges helt av jordbrukskarna inom området och att Du genom Ditt medlemskap är en av delägarna.
- att Styrelsen och de anställdas uppgift är att i första hand inköpa Dina produkter och förse Dig med förnödenheter på för Dig förmånligaste sätt med hänsyn tagen till lika behandling av samtliga medlemmar.
- att föreningens affärsvärksamhet uteslutande omfattar försäljning av medlemmarnas jordbruksprodukter och förmedling av förnödenheter till jordbrukskarna.
- att det alltså ytterst beror på Dig och övriga medlemmar hur affärsvärksamheten utvecklar sig.
- att företagets samhälleliga plikt dessutom är att på allt sätt förbilliga distributionen av varor i vilken vinst även konsumenten bör få del.
- att det därför är nödvändigt att Du och Din familj genom att besöka kretsmötens och stämmor deltar i uppdragandet av riktlinjerna för föreningens fortsatta verksamhet.

Så lagar vi djupfryst!

En ny tid har randats för livsmedelshandeln och konsumenterna. Självbetjäningsbutiker växer upp som svampar ur marken. Konserver av olika slag blir allt vanligare. Allt fler och fler varor förpackeras — och vi kan allt mer och mer i butikerna köpa *bekvämlighet och spara tid*.

Utvecklingen har gått mycket fort de senaste åren. Se t. ex. på den moderna och effektiva konserveringsmetod som heter *djupfrysning*. 1947 fanns det bara några hundra butiker i Sverige som sålde djupfryst — i dag finns det ca 6.500 butiker med frysdiskar och sortimentet blir rikare nästan dag för dag. Grönsaker, olika slags fisk, bär, fågel och vilt, färdiglagad mat och juicer finns således numera att köpa djupfryst.

Djupfrysningen har bara några år på nacken i vårt land — men har redan visat sina möjligheter och sin överlägsenhet. Bättre än någon annan hittills känd konserveringsmetod bevarar djupfrysningen nämligen den ursprungliga råvarans smak, arom och näringsvärde. Vet Ni t. ex. att halten av C-vitamin oftast är högre hos djupfryst spenat än hos s. k. färsk spenat, vilken transporterats långa vägar innan den kommer konsumenten tillhanda?

Industriell djupfrysning innebär helt enkelt, att livsmedlen *omedelbart* efter fångst, skörd, slakt eller tillagning *snabbt* frysas ner vid *mycket låga temperaturer* — minus 35—40°. Fisken tas t. ex. om hand så snart fiskebåtarna kommit i hamn, filéas och djupfryses. Resultatet blir benfria filéer av högsta kvalitet — havsfärsk fisk året runt, landet runt. Spenaten t. ex. odlas på stora specialodlingar, vattnas och sköts om efter

vetenskapens senaste rön. Efter omsorgsfull tvättning hackas den, förvälls och djupfryses. Den djupfrysta spenaten blir på så sätt bara några timmar gammal — med rätta säger man att den är "färskare än färskt". Bären infrysas under strängaste kontroll bara några timmar efter skörden.

Har Ni smakat djupfryst?

Köp hem ett paket djupfryst fisk, bär eller grönsaker — eller varför inte något djupfryst fjäderfä. Ni kommer att bli förvånad över hur gott djupfryst smakar — och hur lätt det är att laga till. Följ bara paketens anvisningar så går det som en dans!

Den djupfrysta *fisken* är ju benfri och färdig för omedelbar användning. Och tro för all del inte att man behöver sitta och vänta på att allt djupfryst skall tina upp. Djupfryst torsk, kolja, uer t. ex. kan Ni ta direkt ur paketet och sedan bara skära "isblocket" i lämpliga skivor för omedelbar kokning, stekning eller gratinering. Ni kan skära "blocket" sedan det fått ligga en liten stund i vanlig rumstemperatur eller påsen hållits öppnad under rinnande kallt vatten några minuter. Då det gäller fisk som t. ex. spätta, vitling, strömming, makrill etc. — som man kanske helst vill steka — bör man emellertid vänta tills "isblocket" tinat upp så mycket, att filéerna kan skiljas åt.

Grönsaker, som t. ex. spenat, ärter, broccoli osv. är det bara att lägga i kastrullen utan upptining. *Bären* kan man tina upp antingen i paketet, i durkslag eller i den skål, i vilken de sedan skall serveras. Häll gärna bort den saft som bildas vid upptiningen så får Ni bären fasta och fina. Och bären blir alltid godast om de serveras just i själva upptiningsögonblicket, då deras

arom och konsistens kommer bäst till sin rätt. Och vill Ni överraska familjen med härlig djupfryst *gödkyckling*, *kok- eller stekhöna* på lördagen eller söndagen — djupfryst fjäderfä är urtaget och färdigt för tillagning — så kan det med fördel köpas in dagen innan och sedan få tina upp i skafferi eller kylskåp över natten. Naturligtvis kan Ni servera djupfryst fjäderfä samma dag Ni köper det, men då får Ni tina upp det under rinnande vatten. Men om allt detta står alltid att läsa på de bruksanvisningar som följer med. Och Ni behöver visst inte ha kylskåp för att kunna använda djupfryst. Den som inte har kylskåp får emellertid näja sig med att köpa hem så mycket djupfryst, att man kan äta upp det senast nästa dag. År man emellertid lycklig ägare av ett kylskåp kan man i istärningfacket förvara ett djupfryst paket något dygn eller så.

Och nu skall vi laga djupfryst!

Här kommer några enkla recept som vi hoppas skall komma till användning:

4—5 personer

Stekta rödspättefiléer

1

1 pkt djupfrysta filéer

Panering: 1 ägg

3 msk skorpmjöl

2 tsk salt

Stekning: 3—4 msk smör och olja

Uppläggning: Citronklyftor, salladsblad

Servering: Djupfryst spenat

Rödspättefiléerna får tina så pass mycket att de kan skiljas åt. Till paneringen blandas skorpmjöl och salt. Fiskfiléerna doppas först i ägg (gärna utblandat med

1 msk vatten) och därefter i skorpmjöl. De stekas läckert gulbruna på båda sidor i smör eller olja eller hälften av varje.

2 Spenat

4—5 personer

1 pkt djupfrysad spenat à 300—400 gram

Stuvning: 1 msk smör

1 msk mjölk

$\frac{3}{4}$ dl mjölk

salt, vitpeppar.

Fräs smör och mjölk samt späd med mjölken. Lägg ned det djupfrysade spenatblocket i den tjocka stuvningen. Låt det hela stå på varm värme tills spenaten smält helt och hållit. Vänd då och då på spenatblocket så att det smälter jämt. Man kan om så önskas göra mera stuvningssås och få en mindre "spenatstark" stuvning.

3 Djupfrysad delikatesstorsk

4 personer

1 pkt djupfrysad torsk

Kokning: 1—2 msk smör

1 $\frac{1}{2}$ tsk salt, peppar

saften av $\frac{1}{2}$ citron

dill, persilja (färsk eller djupfrysad)

gräslök, purjolök

Torsken tinas så mycket att man kan skära den. "Blocket" skäres i $1 \frac{1}{2}$ cm tjocka skivor. I en kastrull lägges smöret, därpå lägges torskskivorna, ovanpå droppar man citron, härpå lägges dill och kryddor. Torsken får koka sakta under lock i ca 15—20 minuter. Serveras med nykokt potatis och någon frisk sallad. Av spiset kan man göra en sås, som då redes med litet vetemjölk.

4 personer Gratäng på djupfrysad torsk 4

1 pkt djupfrysad torsk

Sås: 2 msk smör

3 msk vetemjölk

3 dl gräddmjölk eller mjölk

salt och peppar

1 gula eller 1 ägg

(1 pkt djupfrysade räkor)

Gratinering: riven ost

(skorpmjölk)

smör

Servering: spritsat potatismos

sallad och tomat

Beredning: Torsken tinas så pass att man kan skära den i $1 \frac{1}{2}$ cm tjocka skivor. Lägg skivorna på ett smort, eldfast fat. Gör sedan en god gratängssås på smör och mjölk, späd med gräddmjölk eller mjölk, låt såsen koka i 5 minuter och smaksätt den. Använder man räkor lägges de i såsen. Gör ett gott potatismos och lägg detta runt fisken på fatet. Sätt fatet i god ugnsvärme tills rätten fått en vacker färg. Strö över persilja eller servera med sallad och tomat.

4—5 personer Vår goda sallad 5

1 pkt djupfrysade ärter

2 st medelstora gula lökar

2 stora tomater

persilja

Sås: 1 msk olja

1 msk vinäger el. 1 $\frac{1}{2}$ msk citronsaft

1 msk tomatketchup

salt, vitpeppar

Koka ärterna lätt eller använd dem direkt ur paketet, skala löken, skär den i ringar och koka den några minuter. Låt den kallna. Ordna ärter, lök och tomater vackert på ett fat, och tillsätt vinägrettesåsen i sista minuten. Servera salladen kall till kött eller fågel.

6 Kalasefterrätt

8 personer

- 1 sats sockerkaka (gärna färdigblandat kak-pulver)
- 1 pkt djupfrysta bär t. ex. jordgubbar eller hallon
- 2 dl vispgrädde
- 1 tsk socker

Gör iordning sockerkakan och se till att den lossnar från formen. Dränk därefter in den med saft från de upptinade bären. Lägg upp kakan och dekorera med djupfrysta bär. Vispa grädden med tillsats av socker till hårt skum och spritsa denna över kaka och bär.

Variation: Man kan göra portioner genom att grädda kaksmeten i små formar eller också skära kakan i bitar och göra "bakelsor".

7 Bärefterrätt

4 personer

- 1 pkt djupfrysta bär
- 2 dl vispgrädde
- 1 tsk socker

Låt bären tina upp nätt och jämt. Vispa grädden till hårt skum tillsammans med sockret och blanda det med bären eller dekorera bären därmed.

För

Hus och Hem

Vedspisar, Elspisar

Kylskåp för eldrift

Djupfrysningsanläggningar

El.tvättmaskinsanläggningar
av olika typer och storlekar

El.vattenvärmare

Elhällar och -plattor

Hushållsmaskinen "Köksbjörn"

Kassaskåp

m. m.

MASKINAVDELNINGEN

**BM =
kvalitet.**

*BM-dieseln har fullständigt slagit igenom
och är nu Sveriges mest sälda dieseltraktor*

BM-35/36, 3-cyl. heldiesel 35 hk.

BM 55, 3-cyl. heldiesel 55 hk.

För mindre jordbruk rekommendera vi

BM-200/210, 4-cyl. bensin- eller foto-
gendriven traktor, 27 hk.

MASKINAVDELNINGEN

ALMANACK

FÖR ÅRET EFTER FRÄLSARENS KRISTI FÖDELSE

1955

TILL LULEÅ HORIZONT

vid 65 grad. 35 min. polhöjd och 28 tidsmin. 37 tidssek.

öster om Sveriges tidsmeridian

MED UTESLUTANDE PRIVILEGIUM UTGIVEN AV

KUNGL. VETENSKAPS AKADEMIEN

Almqvist & Wiksell's Boktryckeri AB

UPPSALA

KONUNGAHUSET

OSCAR FREDRIK WILHELM OLAF GUSTAF VI ADOLF, Sveriges Konung. Född d. 11 nov. 1882. Uppsteg på tronen d. 29 okt. 1950. Förmäld 1:o d. 15 juni 1905 med *Margaret Victoria Augusta Charlotte Norah*, Prinsessa av Stora Britanniens och Irland, född d. 15 jan. 1882, död d. 1 maj 1920. 2:o d. 3 nov. 1923 med

LOUISE ALEXANDRA MARIE IRÈNE, Sveriges Drottning. Född d. 18 juli 1889.

Barn i första äktenskapet:

Framlidne Arvfursten *Gustaf Adolf Oscar Fredrik Arthur Edmund*, Hertig av Västerbotten, född d. 22 april 1906, död d. 26 jan. 1947. Förmäld d. 20 okt. 1932 med

SIBYLLA CALMA MARIE ALICE BATHILDIS FEODORA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västerbotten, född d. 18 jan. 1908.

Son:

CARL GUSTAF FOLKE HUBERTUS, Sveriges Kronprins, Hertig av Jämtland, född d. 30 april 1946.

Döttrar:

MARGARETHA DÉSIRÉE VICTORIA, Sveriges Prinsessa, född d. 31 okt. 1934.

BIRGITTA INGEBORG ALICE, Sveriges Prinsessa, född d. 19 jan. 1937.

DÉSIRÉE ELISABETH SIBYLLA, Sveriges Prinsessa, född d. 2 juni 1938.

CHRISTINA LOUISE HELENA, Sveriges Prinsessa, född d. 3 aug. 1943.

BERTIL GUSTAF OSCAR CARL EUGEN, Sveriges Arvfurste, Hertig av Halland, född d. 28 febr. 1912.

INGRID VICTORIA SOFIA LOUISE MARGARETA, Sveriges Prinsessa, född d. 23 mars 1910. Förmäld d. 24 maj 1935 med FREDERIK IX, Danmarks Konung.

Konungens bröder:

CARL WILHELM LUDVIG, Sveriges Arvfurste, Hertig av Södermanland, född d. 17 juni 1884.

Konungens farbroders, framlidne Hertigens av Västergötland efterlevande maka:
INGEBORG CHARLOTTA CAROLINA FREDRIKA LOVISA, Sveriges Prinsessa, Hertiginna av Västergötland, född d. 2 aug. 1878.

Dotter:

MARGARETHA SOFIA LOVISA INGEBORG, Sveriges Prinsessa, född d. 25 juni 1899. Förmäld d. 22 maj 1919 med AXEL CHRISTIAN GEORG, Prins av Danmark.

Konungens andre och fjärde son:

SIGVARD OSCAR FREDRIK Bernadotte, Greve af Wisborg, född d. 7 juni 1907, gift 2:o d. 26 okt. 1943 med *Sonja Helene Robbert* (från Danmark), Grevinna af Wisborg, född d. 12 okt. 1909.

CARL JOHAN ARTHUR Bernadotte, Greve af Wisborg, född d. 31 okt. 1916, gift d. 19 febr. 1946 med *Elin Kerstin Margareta Wijkmark*, Grevinna af Wisborg, född d. 4 mars 1910.

Hertigens av Södermanland son:

GUSTAF LENNART NICOLAUS PAUL Bernadotte, Greve af Wisborg, född d. 8 maj 1909, gift d. 11 mars 1932 med *Karin Emma Louise Nissvandt*, Grevinna af Wisborg, född d. 7 juli 1911.

Framlidne Hertigens av Västergötland son:

CARL GUSTAF OSCAR FREDRIK CHRISTIAN Bernadotte, Prins, född d. 10 jan. 1911.

Tideräkning

År 1955 efter Kristi födelse är det 4:e i solcirkeln eller söndagsändringen. Söndagsbokstaven är B. Påskterminen inträffar den 7 april.

Tecknens betydelse

★ sön- och helgdagar	♀ planeten Venus	e. efter
■ allmän flagdag	♂ Mars	t timmar
○ solen	2 Jupiter	m minuter
⌚ månen	3 Saturnus	kL klockan
● nymåne	u. upp	el. eller
◐ första kvarteret	s. står i söder	(uppgiften gäller för
◑ fulimåne	n. ned) efterföljande dag
◑ sista kvarteret	f. före	föregående dag

Dygnets timmar angivs från 0 till 24 med början vid midnatt.

I kolumnerna för månens uppgång och nedgång betecknar ett streck (—), att månen den dagen ej går upp eller ej går ned. Tiderna för solens och månens uppgång och nedgång är beräknade för solens och månens medelpunkter.

Sveriges gemensamma borgerliga tid

Från och med år 1879 användes i hela Sverige en och samma tid, officiellt benämnd *Sveriges gemensamma borgerliga tid*. Denne är lika med medelsoltidens för orter beläggna på *Sveriges tidsmeridian*, som från och med år 1900 är meridianen 15 grader eller 1 timme öster om meridianen genom observatoriet i Greenwich i England. Sveriges tidsmeridian går ungefär mitt genom Sverige från söder till norr nämligen nära Karlshamn, Eksjö, Motala, Nora, Leksand och Östersund; den ligger 12 tidsminuter och 14 tidssekunder väster om meridianen genom Stockholms gamla observatorium. Sveriges gemensamma borgerliga tid är lika med den medeuropeiska tiden, som användes i Danmark, Norge m. fl. länder.

I växellag, checklag och lag om beräkning av lagstadgad tid är *påskatton*, *midsommartion* och *julatton* likställda med allmän heldag.

JANUARI 1955

Giv, o Jesu, fröjd och lycka!		○ Upp Ned	⌚ Upp Ned
<i>I Jesu namn. Ev. Luk. 2:21. Ep. Klag. 3:22–26.</i>			
1 L	★ Nyårsdagen	■ 21.29	9.57 13.13 10.03 —
<i>Dopet. Ev. Matt. 3:13–17. Ep. Tit. 3:4–7.</i>			
2 S	★ Söndagen e. Nyår		
Svea	♀ u. 4.53	9.56 13.15	9.59 0.52
3 M	Alfred		9.54 13.18
4 T	Rut	⌚ närmast	9.52 13.21
5 O	Hanna	⌚ närmast	9.50 13.23
<i>Herrens härlighet. Ev. Matt. 2:1–12. Ep. Jes. 60:1–6.</i>			
6 T	★ Trettondedag Jul	♂ s. 16.08	9.48 13.26 10.11 8.42
7 F	August	♂ n. 21.50	9.46 13.30 11.46 9.21
8 L	Erland	⌚ 13.44	9.43 13.33 13.51 9.25
9 S	★ 1 e. Trettondedagen	<i>Guds Son i Guds helgedom.</i> Ev. Luk. 2:42–52. Ep. Jes. 6:1–8.	
Gunnar	♀ u. 13.58	9.41 13.36	15.52 9.23
10 M	Sigurd	♀ s. 0.08	9.39 13.39 17.44 9.20
11 T	Hugo		9.36 13.43 19.28 9.16
12 O	Frideborg	♂ u. 3.40	9.33 13.46 21.06 9.13
13 T	Knut	♂ s. 7.14	9.31 13.50 22.40 9.09
14 F	Felix		9.28 13.53 — 9.05
15 L	Laura	⌚ 23.13	9.25 13.57 0.14 9.00
16 S	★ 2 e. Trettondedagen	<i>Jesu närvare helgar hemmet.</i> Ev. Joh. 2:1–11. Ep. Rom. 12:8–16.	
Hjalmar	♀ u. 5.16	9.22 14.01	1.48 8.56
17 M	Anton		9.19 14.04
18 T	Hilda	⌚ fjärmast	9.16 14.08
19 O	Henrik		5.09 8.43
20 T	Fabian	♂ s. 15.49	9.13 14.12 7.04 8.30
21 F	Agnes	♂ n. 22.08	under horis. 9.07 14.19 9.08 9.56
22 L	Vincent		9.04 14.23 8.47 12.03
23 S	★ 3 e. Trettondedagen	<i>Jesu makt att skapa tro på jorden.</i> Ev. Matt. 8:1–13. Ep. Gal. 2:19–21.	
Emilia		9.00 14.27	8.40 13.55
24 M	Erika	⌚ 2.06	8.57 14.31
25 T	Paulus	♀ s. 22.56	8.54 14.34
26 O	Botilda	♀ n. 9.15	8.50 14.38
27 T	Göte		8.26 19.07
28 F	KARL	♂ u. 2.44	8.47 14.42
29 L	Valter	⌚ s. 6.15	8.22 20.48
30 S	★ 4 e. Trettondedagen	<i>Jesu makt att hjälpa i storm och fara.</i> Ev. Matt. 8:23–27. Ep. Jes. 40:26–31.	
Gunhild		8.37 14.53	8.11 0.20
31 M	Ivar	⌚ 6.05	8.34 14.57 8.08 2.13

Börja året med den bestämda föresatsen att köpa hela Edert behov för såväl jordbruksdriften som hushållet hos Edert eget företag.

Seja den 20 januari

Ventilationstrumman „Modig“ oumbärlig för hygienen i ladugårdar och svinhus. Vänd Eder till Maskinavdelningen i aktuella maskin- och redskapsproblem.

SLR:s Oljekraftfoderblandning och Riksmineral. Beakta även djurens vitaminbehov. Maskinavd. har redskap för Edra skogskörslor.

Rosa 7 februari

Allt för sängutrustningen finnes i stor sortering i leverantörsbutikerna, såsom: dynor, kuddar, filtar samt täcken.

			○ Upp	Ned	○ Upp	Ned
				Ned		
1 T	Max	♀ u. 5.51	8.30	15.01	8.08	4.13
2 O	Kyndelsm.-d.	⌚ närmast	8.27	15.05	8.15	6.11
3 T	Disa		8.23	15.08	9.11	7.24
4 F	Ansgar	♂ s. 15.29	8.20	15.12	11.06	7.36
5 L	Agata	⌚ n. 22.28	8.16	15.16	13.07	7.36
6 S	<i>Guds uppenbarelse i Kristus. Ev. Luk. 2:22-32. Ep. Mal. 3:1-4.</i>					
	★ Septuagesima					
	Jungfru Marie Kyrkogångsdag el. Kyndelsmässodagen					
	Dorotea		8.13	15.19	15.02	7.34
7 M	Rikard	⌚ 2.43	8.09	15.23	16.49	7.31
8 T	Berta	⌚ s. 21.54	8.06	15.27	18.30	7.27
9 O	Fanny	⌚ n. 8.21	8.02	15.30	20.08	7.24
10 T	Eugenia		7.58	15.34	21.43	7.20
11 F	Yngve	⌚ u. 1.53	7.55	15.38	23.18	7.16
12 L	Evelina	⌚ s. 5.22	7.51	15.41	—	7.12
13 S	<i>Guds ord. Ev. Luk. 8:4-15. Ep. 2 Kor. 11:19-31.</i>					
	★ Sexagesima					
	Agne		7.48	15.45	0.55	7.07
14 M	Valentin	⌚ 20.40	7.44	15.49	2.35	7.02
15 T	Sigfrid	⌚ fjärmast	7.40	15.52	4.21	6.55
16 O	Julia	♀ u. 6.11	7.37	15.56	<i>under horis.</i>	
17 T	Alexandra		7.33	15.59	<i>under horis.</i>	
18 F	Frida	⌚ s. 15.11	7.29	16.03	7.00	9.29
19 L	Gabriella	⌚ n. 22.47	7.26	16.06	6.53	11.21
20 S	<i>Guds kärleks väg. Ev. Luk. 18:31-43. Ep. 1 Kor. 13:1-13.</i>					
	★ Fastlagssöndagen					
	Hulda		7.22	16.10	6.48	13.09
21 M	Hilding		7.18	16.13	6.44	14.54
22 T	Martina	⌚ 16.54	7.15	16.17	6.40	16.38
23 O	Torsten	⌚ s. 20.49	7.11	16.20	6.36	18.22
24 T	Mattias	⌚ n. 7.22	7.07	16.23	6.33	20.06
25 F	Sigvard	⌚ u. 0.59	7.04	16.27	6.29	21.55
26 L	Torgny	⌚ s. 4.28	7.00	16.30	6.27	23.48
27 S	<i>Kampen mot frestelsen. Ev. Matt. 4:1-11. Ep. 1 Joh. 3:7, 8.</i>					
	★ 1 i Fastan					
	Lage	⌚ närmast	6.56	16.34	6.25	—
28 M	Maria		6.53	16.37	6.24	1.46

MARS 1955

			Upp	Ned	Upp	Ned
		○	○	○	○	○
1 T	Albin	● 13.40	6.49	16.40	6.31	3.43
2 O	Ernst	♀ u. 6.04	6.45	16.44	7.07	5.14
3 T	Gunborg		6.41	16.47	8.54	5.42
4 F	Adrian	♂ s. 14.53	6.38	16.50	10.38	5.46
5 L	Tora	♂ n. 23.08	6.34	16.54	12.31	5.46
<i>Syndabekänelse och bot. Ev. Matt. 11:20—24.</i>						
6 S	★ Botdagen (1 Böndagen)	Predikotexter enl. årets böndagsplakat.				
	Ebba	4 s. 20.04	6.30	16.57	14.19	5.44
7 M	Ottilia	4 n. 6.39	6.27	17.00	15.59	5.41
8 T	Filippa	○ 16.41	6.23	17.04	17.37	5.38
9 O	Torbjörn		6.19	17.07	19.12	5.35
10 T	Edla		6.15	17.10	20.47	5.31
11 F	Edvin	⌚ u. 0.03	6.12	17.13	22.23	5.28
12 L	Viktoria	⌚ s. 3.33	6.08	17.17	—	5.24
<i>Kampen mot de onda makterna. Ev. Luk. 11:14—28. Högm. Ev. el. Matt. 23:38—46. Ep. Ef. 5:1—9.</i>						
13 S	★ 3 i Fastan					
	Greger		6.04	17.20	0.02	5.21
14 M	Matilda	⌚ fjärmast	6.00	17.23	1.43	5.17
15 T	Kristofer	♀ u. 5.40	5.57	17.26	3.28	5.14
16 O	Herbert	● 17.36	5.53	17.29	5.04	5.20
17 T	Gertrud		5.49	17.33	5.06	7.02
18 F	Edvard	♂ s. 14.36	5.45	17.36	5.02	8.49
19 L	Josef	♂ n. 23.30	5.42	17.39	4.59	10.35
<i>Livets bröd. Ev. Joh. 6:1—15. Högm. Ev. el. Matt. 26:59—66.</i>						
20 S	★ Midfastosöndagen	Ep. Rom. 6:19—23.				
	Joakim		5.38	17.42	4.56	12.19
21 M	Bengt	Vårdagjämningen	5.34	17.45	4.52	14.02
22 T	Viktor	4 s. 19.00	5.30	17.49	4.49	15.45
23 O	Gerda	4 n. 5.36	5.26	17.52	4.47	17.30
24 T	Gabriel	● 4.42	5.23	17.55	4.43	19.19
25 F	Marie Bebådelsedag		5.19	17.58	4.41	21.12
26 L	Emanuel	⌚ närmast	5.15	18.01	4.40	23.11
<i>Bebådelsen. Ev. Luk. 1:26—38. Ep. Jes. 7:10—14.</i>						
27 S	★ 5 i Fastan					
	Jungfru Marie Bebådelsedag					
	Rudolf	⌚ u. 22.52	5.11	18.05	4.40	—
28 M	Malkolm	⌚ s. 2.28	5.08	18.08	4.46	1.11
29 T	Jonas		5.04	18.11	5.13	2.53
30 O	Holger	● 21.10	5.00	18.14	6.32	3.41
31 T	Ester		4.56	18.17	8.21	3.53

Vi ha även stor sorterings av husgeråd i våra leverantörsbutiker, såsom: kokkärl, rostfria fat, bunkar, knivar, gafflar och skedar.

Rekvirera redan nu Edert behov av betesvallfröer och övriga utsädesvaror från Lantmannavaud. Har Ni ej beställt Edert behov av gödselmedel så gör det omgående.

Allt för påskborden finnes i våra leverantörsbutiker.
Inlämna Edra beställningar i god tid före påskhelgen.

Agata 21 april

		♀ u. 4.52	○		○	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1 F	Harald	♀ u. 4.52	4.52	18.21	10.13	3.55
2 L	Gudmund		4.49	18.24	11.59	3.55
3 S	<i>Det nya förbundet. Ev. Joh. 12:1-16. Ep. Fil. 2:5-11.</i>					
	★ Palmsöndagen					
	Ferdinand		4.45	18.27	13.39	3.53
4 M	Ambrosius	♂ s. 14.16	4.41	18.30	15.15	3.50
5 T	Nanna	♂ n. 23.59	4.37	18.33	16.49	3.48
6 O	VILHELM		4.34	18.37	18.23	3.45
7 T	Ingemund	○ 7.35	4.30	18.40	19.57	3.42
	<i>Jesu korsfästelse. Ev. Luk. 23:32-43. Högm. 5:e akten. Aft. 6:e akten.</i>					
8 F	★ Långfredagen					
	Hemming	♀ s. 17.57	4.26	18.43	21.34	3.39
9 L	Otto	♀ n. 4.30	4.22	18.46	23.12	3.36
10 S	<i>Kristus är uppstånden. Ev. Mark. 16:1-8. Ep. 1 Kor. 15:53-57.</i>					
	★ Påskdagen					
	Ingvar	■■	4.18	18.50	—	3.35
	<i>Vanaringen med den Uppståndne. Ev. Luk. 24:19-35. Ep. Apg. 10:38-43.</i>					
11 M	★ Annandag Påsk					
	Ulf	⌚ fjärmast	4.15	18.53	0.52	3.35
12 T	Julius	⌚ u. 21.43	4.11	18.56	2.23	3.46
13 O	Artur	⌚ s. 1.22	4.07	18.59	3.04	4.48
14 T	Tiburtius		4.03	19.03	3.08	6.26
15 F	Olivia	● 12.00	3.59	19.06	3.08	8.07
16 L	Patrik	♀ u. 4.03	3.56	19.09	3.06	9.48
17 S	<i>Herren vår frälsnings hövding. Ev. Joh. 20:19-31. Ep. 1 Kor. 15:1-10.</i>					
	★ 1 e. Påsk					
	Elias		3.52	19.13	3.03	11.28
18 M	Valdemar		3.48	19.16	3.01	13.08
19 T	Olavus Petri	♂ s. 13.59	3.44	19.19	2.58	14.50
20 O	Amalia	♂ n. 0.28	3.41	19.23	2.56	16.35
21 T	Anselm		3.37	19.26	2.54	18.26
22 F	Albertina	● 14.06	3.33	19.29	2.53	20.24
23 L	Georg	⌚ närmast	3.29	19.33	2.53	22.26
24 S	<i>Herren vår herde. Ev. Joh. 10:11-16. Ep. 1 Petr. 2:21-25.</i>					
	★ 2 e. Påsk					
	Vega	♀ s. 17.00	3.25	19.36	2.58	—
25 M	Markus	♀ n. 3.27	3.22	19.40	3.16	0.21
26 T	Teresia		3.18	19.43	4.16	1.34
27 O	Engelbrekt	⌚ u. 20.36	3.14	19.47	6.00	1.58
28 T	Ture	⌚ s. 0.19	3.10	19.50	7.54	2.04
29 F	Tyko	● 5.23	3.07	19.54	9.42	2.05
30 L	Mariana	■■	3.03	19.57	11.24	2.04

			○ Upp Hemlängtan, Ev. Joh. 16:16–22. Ep. Hebr. 13:12–16.	Ned Upp Ned	○ Upp Ned	
1 S	★ 3 e. Påsk		2.59 2.55 2.51 2.48 2.44 2.40 2.36	20.01 20.04 20.08 20.11 20.15 20.19 20.22		
2 M	Valborg					
3 T	Filip					
4 O	Göta					
5 T	Monika					
6 F	Gotthard					
7 L	Sigmund	○	23.14	2.40 2.36	20.19 20.22	
	Gustava				och ned.	
8 S	<i>Ordet och tron.</i> Ev. Matt. 11:25–30. Predikotexter enl. årets bönadagsplakat.					
	★ Reformationsdagen (2 Böndagen)					
9 M	Ake			2.33 2.29 2.25 2.21 2.18 2.14 2.10	20.26 20.29 20.33 20.37 20.40 20.44 20.48	
10 T	Jonatan	○ fjärmast				
11 O	Esbjörn					
12 T	Märta					
13 F	Charlotta					
14 L	Linnea					
	Halvard					
15 S	★ Bönsöndagen	<i>Bönen.</i> Ev. Joh. 16:23–33. Ep. Ef. 3:18–21.				
16 M	Sofia	○	2.42	2.07 2.03 1.59 1.55	20.52 20.55 20.59 21.03	
17 T	Hilma					neter-
18 O	Rebecka					
19 T	Erik					
20 F	★ Kristi Himmelfärds dag	<i>Från förnedring till härlighet.</i> Ev. Apg. 1:1–11. Ep. Kol. 3:1–4.				
21 L	Alrik				1.52 1.48	21.07 21.10
	Karolina					pla-
	Konstantin	●	21.58	1.45	21.14	pla-
22 S	★ 6 e. Påsk	<i>Kristus och Änden.</i> Ev. Joh. 15:26–16:4. Ep. Rom. 8:12–17.				
23 M	Henning	○ närmast		1.41 1.37 1.34	21.18 21.22 21.26	
24 T	DESIDERIA					
25 O	Ragnvald					
26 T	Urban					
27 F	Vilhelmina					
28 L	Blenda					
	INGEBORG	●	15.01	1.19	21.41	
29 S	★ Pingstdagen	<i>Den Helige Andes utgåfutande.</i> Ev. Joh. 14:23–31. Ep. Apg. 2:1–11.				
	Baltzar	■		1.16	21.44	
30 M	★ Annandag Pingst	<i>Ändens vind över världen.</i> Ev. Joh. 3:16–21. Ep. Apg. 10:42–48.				
	Fritjof			1.12	21.48	
31 T	Isabella			1.09	21.52	Må-

Beta utsädet med kvicksilverhaltigt betningsmedel; ympel
baljväxtutsäde och klöver med bakteriekultur och be-
handla potatisfältet mot knäpparlärver med lindanepuder.

Till vårtädnningen fordras borstar, skurdukar, rengörings-
och putsmedel samt fernissor. Leverantörsbutikerna till-
handahålla även dessa artiklar.

JUNI 1955

är Ni försökt de nya hormonpreparaten för utrotning
av ogräs? Lantmannaavd. har dem i lager. Döda flugorna
med våra högklassiga preparat.

			○ Upp	Ned	nede Upp Ned
1 O	Nikodemus		1.05	21.56	
2 T	Rutger		1.02	21.59	
3 F	Ingemar		0.59	22.03	av
4 L	Holmfrid		0.55	22.07	
5 S	Fader, Son och Ande. Ev. Joh. 3:1–15. Ep. Rom. 11:33–36. ★ Heliga Trefaldighets dag				
6 M	Bo GUSTAV	○ 15.08 ■ fjärmast)	0.52	22.10 22.14	
7 T	Robert		0.46	22.17	
8 O	Salomon		0.42	22.21	
9 T	Börje		0.39	22.24	
10 F	Svante		0.36	22.27	på grund
11 L	BERTIL		0.34	22.30	
12 S	Gud eller världen. Ev. Luk. 18:19–31. Ep. 1 Joh. 3:13–18. ★ 1 e. Trefaldighet				
13 M	Eskil Aina	○ 13.37	0.31	22.33 22.36	
14 T	Håkan		0.28	22.36	
15 O	Justina		0.26	22.39	
16 T	Axel		0.24	22.41	
17 F	Torborg		0.22	22.43	
18 L	Björn		0.20	22.45	
19 S	Kallelsen till Guds rike. Ev. Luk. 14:16–24. Ep. Fil. 2:12–16. ★ 2 e. Trefaldighet		0.19	22.47	dessa månader
20 M	Germund Flora	○ närmast ● 5.12	0.18	22.48 22.49	
21 T	Alf		0.17	22.49	
22 O	Paulina	Sommarsolståndet	0.16	22.50	
23 T	Adolf		0.16	22.50	
24 F	Johns Döps dag		0.17	22.49	
25 L	Skapelsen och ljuset från höjden. Ev. Luk. 1:57–80. Ep. Jes. 40:1–8. ★ Den helige Johannes Döparens dag el. Midsommardagen		0.17	22.49	
26 S	David	■	0.19	22.48	
27 M	Guds förekommande nåd. Ev. Luk. 15:1–10. Ep. 1 Petr. 5:6–11. ★ 3 e. Trefaldighet				
28 T	Rakel Selma	○ 2.44	0.20	22.46 22.45	
29 O	Leo		0.22	22.45	
30 T	Petrus Elof		0.24	22.43	
			0.26	22.41	
			0.28	22.39	

Böne den 30 juni

Bläkläder av bra kvalitet. Underkläder såväl för damer
som herrar och barn finnes i våra leverantörsbutiker.

galler

JULI 1955

			○	Upp Ned	○	Upp Ned
1 F	Aron			0.31 22.36		
2 L	Rosa	○ fjärmast		0.34 22.34		
3 S	★ 4 e. Trefaldighet					
	Aurora			0.37 22.31		
4 M	Ulrika	○ fjärmast		0.40 22.28		
5 T	Melker	○	6.28	0.43 22.25		
6 O	Esaias			0.47 22.22		
7 T	Klas			0.50 22.19		
8 F	Kjell			0.54 22.16		
9 L	Götilda			0.57 22.12		
10 S	Världsmisionen.	Ev. Matt. 23:18–20. Predikotexter enl. årets böndagsplakat.				
	★ Missionsdagen (3 Böndagen)					
11 M	Anund			1.01 22.09		
12 T	Eleonora			1.04 22.06		
13 O	Herman	●	21.31	1.08 22.02		
14 T	Joel			1.12 21.59		
15 F	Folke			1.15 21.56		
16 L	Ragnhild			1.19 21.52		
	Reinhold			1.23 21.49		
17 S	Kärlekens lag.	Ev. Matt. 5:20–26. Ep. Rom. 12:16–21.				
	★ 6 e. Trefaldighet					
18 M	Alexis	○ närmast		1.27 21.45		
19 T	Fredrik			1.30 21.41		
20 O	Sara	●	12.34	1.34 21.38		
21 T	MARGARETA			1.38 21.34		
22 F	Johanna			1.42 21.31		
23 L	Magdalena			1.45 21.27		
	Emma	Rötm. börj.		1.49 21.23		
24 S	Kristi förklaring.	Ev. Matt. 17:1–8. Ep. 2 Petr. 1:16–18.				
	★ Kristi Förklarings dag					
25 M	KRISTINA			1.53 21.20		
26 T	Jakob			1.57 21.16		
27 O	Jesper	●	16.59	2.00 21.12		
28 T	Marta			2.04 21.09		
29 F	Botvid			2.08 21.05		
30 L	Olof	○ fjärmast		2.11 21.01		
	Algot			2.15 20.58		
31 S	Sanning och sken.	Ev. Matt. 7:15–21. Ep. Jak. 1:22–27.				
	★ 8 e. Trefaldighet					
	Elin			2.19 20.54		

Har Ni tänkt på att Ni kan köpa djupfrysta livsmedel från leverantörsbutikerna exempelvis fisk och bär.

spruta potatisen än en gång med kopparpreparat, utöver bekämpning av bladmöglet får Du en skördeökning av själva kopparen. Rekv. skördegarn och höstutställe. Se över skördetroska och tröskverk.

AUGUSTI 1955

			○	Upp Ned	○	Upp Ned
1 M	Per	♀ u. 1.01	2.22	20.50	19.53	—
2 T	Karin		2.26	20.46	19.52	0.25
3 O	Tage	○ 20.30	2.30	20.43	19.51	2.05
4 T	Arne		2.33	20.39	19.49	3.43
5 F	Ulrik	♂ s. 11.54	2.37	20.35	19.47	5.19
6 L	Sixten	♂ n. 20.48	2.40	20.31	19.45	6.55
Trohet och klokhet i Kristi tjänst. Ev. Luk. 16:1—8. Ep. 1 Petr. 4:7—11.						
7 S	★ 9 e. Trefaldighet					
	Arnold	4 u. 2.20	2.44	20.28	19.44	8.31
8 M	Sylvia	4 s. 11.25	2.47	20.24	19.42	10.10
9 T	Roland		2.51	20.20	19.42	11.53
10 O	Lars		2.54	20.16	19.44	13.42
11 T	Susanna	○ 3.33	2.58	20.13	19.51	15.33
12 F	Klara	† s. 17.03	3.01	20.09	20.14	17.15
13 L	Hillevi	† n. 20.49	3.05	20.05	21.19	18.19
Förspilda tillfällen. Ev. Luk. 19: 41—47. Ep. Uppb. 3:1—3.						
14 S	★ 10 e. Trefaldighet					
	Ebbe	⌚ närmast	3.08	20.01	23.04	18.41
15 M	Stella		3.12	19.58	—	18.49
16 T	Brynolf	♀ u. 2.28	3.15	19.54	0.59	18.51
17 O	Verner	● 20.58	3.19	19.50	2.52	18.51
18 T	Helena		3.22	19.46	4.41	18.49
19 F	Magnus	♂ u. 3.10	3.25	19.42	6.23	18.48
20 L	Bernhard	♂ s. 11.32	3.29	19.39	8.03	18.46
Sann och falsk rättfärdighet. Ev. Luk. 18: 9—14. Ep. Rom. 7:14—25.						
21 S	★ 11 e. Trefaldighet					
	Josefina	4 u. 1.50	3.32	19.35	9.40	18.44
22 M	Henrietta	4 s. 10.42	3.35	19.31	11.17	18.43
23 T	Signe	Röt. slut.	3.39	19.27	12.54	18.43
24 O	Bartolomeus		3.42	19.24	14.32	18.44
25 T	LOVISA	■ 9.51	3.45	19.20	16.06	18.51
26 F	Östen	⌚ fjärmast	3.48	19.16	17.21	19.19
27 L	Rolf		3.52	19.12	17.53	20.28
Tungans bruk. Ev. Mark. 7: 31—37. Ep. 2 Kor. 3: 4—8, 17, 18.						
28 S	★ 12 e. Trefaldighet					
	Augustin	† s. 16.03	3.55	19.08	18.02	22.01
29 M	Hans	† n. 19.46	3.58	19.05	18.04	23.40
30 T	Albert		4.01	19.01	18.04	—
31 O	Arvid		4.05	18.57	18.02	1.17

			○		‘	
			Upp	Ned	Upp	Ned
1 T	Samuel	♀ n. 19.08	4.08	18.53	18.01	2.55
2 F	Justus	○ 8.59	4.11	18.49	17.59	4.31
3 L	Alfhild		4.14	18.46	17.58	6.09

Vår nästa. Ev. Luk. 10:23–37. Ep. 1 Joh. 4:17–21.

4 S	★ 13 e. Trefaldighet					
	Moses	♂ u. 3.25	4.17	18.42	17.57	7.48
5 M	Adela	♂ s. 11.08	4.20	18.38	17.57	9.31
6 T	Sakarias		4.24	18.34	17.59	11.19
7 O	Regina	♀ u. 1.11	4.27	18.31	18.05	13.09
8 T	Alma	♀ s. 9.50	4.30	18.27	18.23	14.53
9 F	Augusta	● 8.59	4.33	18.23	19.12	16.10
10 L	Tord	‘ närmast	4.36	18.19	20.42	16.45

Tacksamhet. Ev. Luk. 17:11–19. Ep. Ef. 5:15–20.

11 S	★ 14 e. Trefaldighet					
	Dagny		4.39	18.15	22.31	16.57
12 M	Tyra	♂ s. 15.08	4.42	18.12	—	17.01
13 T	Ambjörn	♂ n. 18.48	4.45	18.08	0.21	17.02
14 O	Ida		4.48	18.04	2.08	17.02
15 T	Sigrid	♀ n. 18.14	4.52	18.00	3.51	17.01
16 F	Eufemia	● 7.19	4.55	17.56	5.30	17.00
17 L	Hildegard		4.58	17.53	7.08	16.59

Den angelägnaste omsorgen. Ev. Matt. 6:24–34. Ep. Gal. 6:1–10.

18 S	★ 15 e. Trefaldighet					
	Alvar		5.01	17.49	8.45	16.58
19 M	Fredrika	♂ u. 3.37	5.04	17.45	10.22	16.58
20 T	Agda	♂ s. 10.45	5.07	17.41	11.59	16.59
21 O	Matteus		5.10	17.38	13.34	17.06
22 T	Maurits	● fjärmast	5.13	17.34	14.57	17.25
23 F	Tekla	Höstdagjämningen	5.16	17.30	15.47	18.17
24 L	Gerhard	● 4.40	5.19	17.26	16.06	19.40

Frigjorda ur förgängelens trädöm. Ev. Luk. 7:11–17. Ep. Rom. 8:18–23.

25 S	★ 16 e. Trefaldighet					
	Signild	♀ u. 0.28	5.22	17.22	16.11	21.14
26 M	Enar	♀ s. 8.53	5.26	17.19	16.13	22.49
27 T	Dagmar		5.29	17.15	16.13	—
28 O	Lennart	♂ s. 14.11	5.32	17.11	16.12	0.25
29 T	Mikael	♂ n. 17.45	5.35	17.07	16.12	2.01
30 F	Helge		5.38	17.04	16.11	3.38

Rusta mot rosten. Rostskydda själv enkelt och billigt
Edra redskap och maskiner med Synt-Em, finnes i lever-
rantörsbutikerna.

Pulifor Värp-foder ökar produktionsförmågan hos Edra
höns. Döda potatisblasten med blastdödningsmedel.
Gödselmedel för kommande vår inköpes billigast denna
månad. Traktorer och redskap för höstbruket.

Nu kommer råttorna, de glupska skadedjuren, in från fälten. Det är nu Du måste besluta Dig för att bekämpa dem. Bekämpa buskarna genom vinterbesprutning med buskdödningsmedel och dieselolja.

1 L	Ragnar	○	○		○	
			Upp	Ned	Upp	Ned
2 S	Barnen och änglarna, Ev. Matt. 18:1–10. Ep. Uppb. 12:7–12.					
★ 17 e. Trefaldighet	Den helige Mikaela dag					
3 M	Ludvig	♀ n. 17.08	5.44	16.56	16.10	7.01
4 T	Evald	♂ u. 3.47	5.47	16.52	16.12	8.48
5 O	Frans	♂ s. 10.23	5.50	16.49	16.18	10.40
6 T	Bror	⌚ närmast	5.54	16.45	16.33	12.29
7 F	Jenny		5.57	16.41	17.12	13.57
8 L	BIRGITTA		6.00	16.37	18.31	14.44
	Nils	○ 15.04	6.03	16.34	20.14	15.03
9 S	Vägen till Guds rike, Ev. Matt. 22:34–46. Ep. 1 Kor. 1:4–8.					
★ 18 e. Trefaldighet						
10 M	INGRID	⌚ u. 23.50	6.06	16.30	22.02	15.10
11 T	Helmer	⌚ s. 8.08	6.10	16.26	23.47	15.12
12 O	Erling		6.13	16.22	—	15.13
13 T	Valfrid	⌚ s. 13.21	6.16	16.19	1.28	15.13
14 F	Teofil	⌚ n. 16.51	6.19	16.15	3.06	15.12
15 L	Manfred		6.22	16.11	4.42	15.11
	Hedvig	● 20.32	6.26	16.08	6.17	15.11
16 S	Trons seger, Ev. Matt. 9:1–8. Ep. 1 Joh. 5:4–6.					
★ 19 e. Trefaldighet						
17 M	Fingal	♀ n. 16.14	6.29	16.04	7.53	15.11
18 T	Antoinetta		6.32	16.00	9.30	15.13
19 O	Lukas		6.36	15.56	11.05	15.18
20 T	Tore	♂ u. 3.58	6.39	15.53	12.32	15.33
21 F	SIBYLLA	⌚ s. 9.57	6.42	15.49	13.36	16.12
22 L	Birger	⌚ fjärmast	6.46	15.45	14.06	17.23
	Seved		6.49	15.42	14.17	18.51
23 S	Guds lov, Ev. Luk. 19:37–40. Predikotexter enl. årets bönadagsplakat.					
★ Tacksägelsedagen (4 Böndagen)						
24 M	Sören		6.52	15.38	14.21	20.24
25 T	Evert	○ 0.04	6.56	15.34	14.22	21.58
26 O	Inga	⌚ u. 23.06	6.59	15.31	14.23	23.31
27 T	Amanda	⌚ s. 7.15	7.03	15.27	14.22	—
28 F	Sabina		7.06	15.23	14.22	1.05
29 L	Simon	⌚ s. 12.26	7.10	15.20	14.21	2.41
	Viola	⌚ n. 15.49	7.13	15.16	14.22	4.22
30 S	Trons fäste, Ev. Joh. 4:46–53. Ep. Ef. 6:10–18.					
★ 21 e. Trefaldighet						
31 M	Elsa		7.17	15.13	14.23	6.08
	Edit	○ 7.04	7.20	15.09	14.28	7.59

De långa höstkvällarna har gjort sitt intåg och med dem börjar en ny lässäsong. Leverantörsbutikerna föra LT:s böcker.

NOVEMBER 1955

Nu
fi

			○	Upp Ned	○	Upp Ned
1 T	Allhelgonadagen	♀ n. 15.12	7.24	15.05	14.39	9.52
2 O	Tobias	⌚ närmast	7.27	15.02	15.08	11.34
3 T	Hubert	♂ u. 4.08	7.31	14.58	16.15	12.39
4 F	Sverker	♂ s. 9.33	7.34	14.55	17.55	13.07
<i>Helgonen. Ev. Matt. 5:1–12. Ep. Uppb. 7:9–17.</i>						
5 L	★ Alla Helgons dag					
	Eugen			7.38	14.51	19.44 13.18
<i>Kristnas inbördes umgängelse. Ev. Matt. 18:23–35. Ep. 1 Kor. 12:4–11.</i>						
6 S	★ 22 e. Trefaldighet					
	GUSTAV ADOLF	▣	● 22.56	7.41 14.48	21.31	13.22
7 M	Ingegerd			7.45	14.44	23.12 13.24
8 T	Vendela	4 u. 22.24	7.49	14.40	—	13.24
9 O	Teodor	4 s. 6.27	7.52	14.37	0.50	13.24
10 T	Martin Luther			7.56	14.34	2.24 13.23
11 F	Mårten	▣	⌚ s. 11.37	8.00	14.30	3.58 13.23
12 L	Konrad	⌚ n. 14.55	8.03	14.27	5.32	13.23
<i>Vaksamhet. Ev. Matt. 25:1–13. Ep. 2 Petr. 3:8–13.</i>						
13 S	★ Söndagen f. Domssöndagen					
	Kristian			8.07	14.23	7.07 13.24
14 M	Emil	●	13.01	8.11	14.20	8.42 13.29
15 T	Leopold	♀ n. 14.21		8.15	14.16	10.12 13.40
16 O	Edmund			8.18	14.13	11.26 14.09
17 T	Napoleon			8.22	14.10	12.07 15.10
18 F	Magnhild	⌚ fjärmast		8.26	14.06	12.24 16.33
19 L	Elisabet			8.29	14.03	12.30 18.04
<i>Yttersta domen. Ev. Matt. 25:31–46. Ep. 2 Tess. 1:3–10.</i>						
20 S	★ Domssöndagen					
	Pontus	♂ u. 4.20	8.33	14.00	12.32	19.35
21 M	Helga	♂ s. 9.07	8.37	13.57	12.33	21.06
22 T	Cecilia	● 18.29	8.41	13.53	12.33	22.37
23 O	Klemens	4 u. 21.36	8.44	13.50	12.32	—
24 T	Gudrun	4 s. 5.34	8.48	13.47	12.32	0.09
25 F	Katarina	⌚ u. 7.32	8.52	13.44	12.32	1.44
26 L	Torkel	⌚ s. 10.45	8.55	13.41	12.33	3.25
<i>Herren kommer till sin kyrka. Ev. Matt. 21:1–9. Högm. Joh. 18:36, 37.</i>						
27 S	★ 1 i Advent	Aft. Ps. 24:1–10.				
	Astrid			8.59	13.38	12.36 5.12
28 M	Malte	(○ 17.50	9.03	13.35	12.44	7.04
29 T	Sune	⌚ förmörk.	9.06	13.32	13.02	8.55
30 O	Anders	⌚ närmast	9.10	13.29	13.50	10.22

Glöm ej att vid stallfordringen är av stor tillföra husdjuren mineral- och vitaminhaltiga fodermedel.

När Ni tänker på julklappar så glöm ej att Eder egen butik, leverantörsbutiken, har stor sorterings i manufaktur husgeråd samt porslin.

Nu Edra beställningar i god tid före julbrådskan.
För köket rekommendera vi hushållsassistenten Köksbjörn, Maskinavd. lagerför även tvättmaskiner.

			⊕	Upp Ned	⊕	Upp Ned
1 T	Oskar	♀ n. 13.43	9.13	13.27	15.20	11.07
2 F	Beata		9.17	13.24	17.12	11.25
3 L	Lydia		9.20	13.21	19.04	11.32
<i>Herren kommer i sitt rike. Ev. Luk. 21:25—36. Högm. Mark. 1:14, 15.</i>						derna
4 S	★ 2 i Advent		Aft. Hebr. 10:35—39.			
	Barbro	♂ u. 4.32	9.23	13.19	20.51	11.34
5 M	Sven	♂ s. 8.46	9.27	13.16	22.32	11.35
6 T	Nikolaus	○ 9.35	9.30	13.14	—	11.35
7 O	Agaton		9.33	13.12	0.09	11.35
8 T	Virginia	♀ u. 20.42	9.36	13.10	1.43	11.35
9 F	Anna	♀ s. 4.38	9.39	13.08	3.16	11.35
10 L	Malin	■■	9.41	13.06	4.50	11.36
<i>Herrens vägröjare. Ev. Matt. 11:2—10. Högm. Matt. 11:11—19.</i>						
11 S	★ 3 i Advent		Aft. 2 Petr. 1:19—21.			
	Daniel		9.44	13.04	6.24	11.39
12 M	Alexander	♂ u. 6.39	9.47	13.03	7.56	11.47
13 T	Lucia	♂ s. 9.46	9.49	13.01	9.16	12.09
14 O	Sten	○ 8.07	9.51	13.00	10.09	12.58
15 T	Gottfrid	⌚ fjärmast	9.53	12.59	10.32	14.16
16 F	Assar	♀ n. 14.50	9.55	12.58	10.41	15.45
17 L	Inge		9.57	12.57	10.44	17.17
<i>Herren är nära. Ev. Joh. 1:19—23. Högm. Joh. 3:22—36. Aft. Jes. 40:9—11.</i>						
18 S	★ 4 i Advent					
	Abraham		9.58	12.57	10.45	18.48
19 M	Isak	♂ u. 4.45	10.00	12.57	10.45	20.17
20 T	Israel	♂ s. 8.25	10.01	12.56	10.45	21.47
21 O	Tomas	(○ 10.39	10.02	12.57	10.44	23.18
22 T	Natanael	Vintersolståndet	10.02	12.57	10.44	—
23 F	Adam	♀ u. 19.44	10.03	12.58	10.44	0.52
24 L	Eva	♀ s. 3.39	10.03	12.58	10.46	2.32
<i>Jesu födelse. Ev. Luk. 2:1—20. Högm. Joh. 1:1—14. Aft. Hebr. 1:1—3.</i>						
25 S	★ Juldagen	■■	10.03	12.59	10.50	4.18
<i>Martyrerna. Ev. Matt. 23:34—39. Högm. Matt. 10:32—39. Aft. 1 Petr. 4:12—19.</i>						
26 M	★ Den helige Stefanus' dag el. Annandag Jul					
	Stefan		10.03	13.01	11.01	6.08
27 T	Johannes	♂ u. 5.51	10.02	13.02	11.30	7.50
28 O	Menlösa barns dag	♂ s. 8.54	10.02	13.04	12.37	8.59
29 T	Abel	○ 4.44	10.01	13.05	14.22	9.29
30 F	Set	⌚ närmast)	10.00	13.07	16.19	9.41
31 L	Sylvester		9.59	13.10	18.13	9.46

Solens upp- och nedgång i Härnösand 1955

För	Upp	Ned	Upp	Ned	Upp	Ned	Upp	Ned
JANUARI	1 9.23	14.20	1 5.14	18.32	1 1.58	21.44	1 5.55	17.19
	3 9.22	14.24	3 5.08	18.37	3 2.01	21.42	3 6.01	17.13
	5 9.20	14.27	5 5.01	18.43	5 2.04	21.40	5 6.06	17.06
	7 9.17	14.32	7 4.54	18.49	7 2.08	21.37	7 6.12	17.00
	9 9.14	14.36	9 4.48	18.54	9 2.11	21.33	9 6.17	16.53
	11 9.11	14.41	11 4.41	19.00	11 2.16	21.30	11 6.23	16.46
	13 9.08	14.46	13 4.35	19.05	13 2.20	21.26	13 6.28	16.40
	15 9.04	14.51	15 4.28	19.11	15 2.25	21.22	15 6.34	16.33
	17 9.00	14.57	17 4.21	19.16	17 2.29	21.17	17 6.39	16.27
	19 8.56	15.03	19 4.15	19.22	19 2.34	21.13	19 6.45	16.20
	21 8.51	15.08	21 4.08	19.28	21 2.39	21.08	21 6.51	16.14
	23 8.47	15.14	23 4.02	19.33	23 2.45	21.03	23 6.57	16.08
	25 8.42	15.20	25 3.55	19.39	25 2.50	20.57	25 7.02	16.01
	27 8.36	15.26	27 3.49	19.45	27 2.55	20.52	27 7.08	15.55
	29 8.31	15.32	29 3.43	19.51	29 3.01	20.46	29 7.14	15.49
	31 8.26	15.38			31 3.06	20.41	31 7.20	15.43
FEbruari	1 8.23	15.41	1 3.36	19.56	1 3.09	20.33	1 7.23	15.40
	3 8.18	15.48	3 3.30	20.02	3 3.15	20.32	3 7.29	15.34
	5 8.12	15.54	5 3.24	20.08	5 3.20	20.26	5 7.35	15.28
	7 8.06	16.00	7 3.18	20.14	7 3.26	20.20	7 7.41	15.22
	9 8.00	16.06	9 3.12	20.19	9 3.32	20.14	9 7.47	15.16
	11 7.54	16.12	11 3.06	20.25	11 3.37	20.08	11 7.53	15.11
	13 7.48	16.18	13 3.00	20.31	13 3.43	20.01	13 7.59	15.05
	15 7.42	16.24	15 2.55	20.36	15 3.48	19.55	15 8.05	15.00
	17 7.36	16.30	Maj 17 2.49	20.42	AUGUSTI 17 3.54	19.49	17 8.11	14.55
	19 7.29	16.36	19 2.44	20.48	19 4.00	19.42	19 8.17	14.50
	21 7.23	16.42	21 2.38	20.53	21 4.05	19.36	21 8.22	14.45
	23 7.17	16.48	23 2.33	20.58	23 4.11	19.29	23 8.28	14.40
	25 7.10	16.54	25 2.28	21.04	25 4.16	19.23	25 8.34	14.36
	27 7.04	17.00	27 2.23	21.09	27 4.22	19.16	27 8.39	14.32
MARS			31 2.15	21.18	31 4.32	19.03		
	1 6.57	17.05	1 2.13	21.21	1 4.35	19.00	1 8.50	14.24
	3 6.51	17.11	3 2.09	21.25	3 4.41	18.53	3 8.55	14.21
	5 6.44	17.17	5 2.05	21.20	5 4.46	18.47	5 8.59	14.18
	7 6.38	17.23	7 2.02	21.33	7 4.51	18.40	7 9.04	14.15
	9 6.31	17.28	9 1.59	21.36	9 4.57	18.33	9 9.08	14.13
	11 6.25	17.34	11 1.57	21.39	11 5.02	18.26	11 9.11	14.11
	13 6.18	17.39	13 1.55	21.42	13 5.07	18.20	13 9.15	14.09
	15 6.11	17.45	15 1.53	21.44	15 5.18	18.13	15 9.18	14.08
	17 6.05	17.51	17 1.52	21.46	17 5.18	18.06	17 9.20	14.08
	19 5.58	17.56	19 1.52	21.47	19 5.23	18.00	19 9.22	14.08
	21 5.51	18.02	21 1.52	21.48	21 5.29	17.53	21 9.24	14.08
	23 5.45	18.07	23 1.52	21.48	23 5.34	17.46	23 9.25	14.09
	25 5.38	18.13	25 1.53	21.48	25 5.38	17.39	25 9.25	14.11
	27 5.31	18.18	27 1.54	21.47	27 5.45	17.33	27 9.25	14.13
	29 5.24	18.24	29 1.56	21.46	29 5.50	17.26	29 9.25	14.15
	31 5.18	18.29			31 9.24			

Beräkning av solens upp- och nedgång

Ur de angivna tiderna för solens upp- och nedgång i Härnösand kunna tiderna för solens upp- och nedgång för någon annan ort beräknas, så snart man känner ortens *polhöjd* och dess *tidsskillnad*, från Härnösand räknad. Dessa är angivna i Tab. I. För ett antal orter och kunna för andra orter uttagas på en karta. Härvid räknas 1° i longitudsskillnad lika med 4 min. i tidsskillnad. Tidsskillnaden får tecknet +, om orten ligger västligare än Härnösand, och tecknet -, om orten ligger östligare än Härnösand. Tiden för solens *uppgång* beräknas på följande sätt: Då man har polhöjden bekant, uttaggs därmed ur Tab. II det antal minuter, som skall läggas till (om tecknet + är utsatt) eller dridas från (om tecknet - är utsatt) tiden för solens uppgång i Härnösand. Den så erhållna tiden ökas eller minskas därefter med ortens tidsskillnad, allteftersom denna har tecknet + eller -.

Exempel: När går solen upp i Umeå den 1 juni 1955?

Enligt Tab. I är polhöjden för Umeå $63^{\circ}8'$.

Den 1 juni går solen upp i Härnösand..... 2.13

Den 1 juni är ändringen för 63° enligt Tab. II..... - 5 min.

Den 1 juni är ändringen för 64° enligt Tab. II..... - 20 min.

Således är ändringen för 63° - 17 min.

Enligt Tab. I är tidsskillnaden för Umeå..... - 9 min.

Den 1 juni går solen upp i Umeå..... 1.47

Vid en beräkning av tiden för solens *nedgång* utbytas i Tab. II tecknen + och -; i övrigt görs beräkningen på det sätt, som angivits.

Tab. I. Polhöjd samt

tidsskillnad från

Härnösand

Tab. II. Ändring i solens uppgång

för olika polhöjd

(För nedgång motsattas tecknen)

Ort	Polhöjd	60°	61°	62°	63°	64°	65°	66°
Falun.....	$60^{\circ}6'$	+ 9						
Gävle.....	$60^{\circ}7'$	+ 3						
Söderhamn..	$61^{\circ}3'$	+ 4						
Hudiksvall..	$61^{\circ}7'$	+ 3						
Sundsvall...	$62^{\circ}4'$	+ 3						
Härnösand ..	$62^{\circ}6'$	0						
Söderfors ..	$63^{\circ}2'$	+ 3						
Östersund ..	$63^{\circ}2'$	+ 13						
Örnsköldsvik	$63^{\circ}3'$	- 3						
Umeå.....	$63^{\circ}8'$	- 9						
Skellefteå ..	$64^{\circ}8'$	- 12						
Piteå	$65^{\circ}3'$	- 14						
Luleå	$65^{\circ}6'$	- 17						
Haparanda..	$65^{\circ}8'$	- 25						

Förmörkelser

År 1955 inträffa två solförmörkelser och en månförmörkelse, av vilka endast månförmörkelsen blir synlig i Luleå. Denna förmörkelse, som är partiell, inträffar den 29 november; den börjar kl. 17.21, är störst kl. 17.59, då den omfattar 0.12 av måndiametern, och slutar kl. 18.37.

Översikt över planetssystemet

	Medelavstånd från solen	Omloppstid	Diameter	Massa	Täthet
Merkurius	0'39	0'24	0'39	0'04	0'8
Venus	0'72	0'62	0'97	0'82	0'89
Jorden	1'00	1'00	1'00	1'00	1'00
Mars	1'52	1'88	0'53	0'11	0'70
Jupiter	5'20	11'86	11'0	318'4	0'24
Saturnus	9'54	29'48	9'0	95'3	0'13
Uranus	19'18	84'01	4'0	14'6	0'23
Neptunus	30'06	164'79	3'9	17'3	0'29
Pluto	39'52	243'43	0'5	okänd	okänd

I tabellen äro jordens medelavstånd, omloppstid, diameter, massa och täthet tagna som enhet. — Mellan Mars och Jupiter kretsar ett stort antal smärre planeter, de s. k. *småplaneterna*; hittills ha noggranna banor bestämts för omkring 1 600 av dessa. — *Solens* diameter är 1 390 000 km eller 109 gånger jordens, dess massa 333 400 gånger jordens, dess medeltäthet 0'26 av jordens. — *Jordens* medelavstånd från solen är 150 miljoner km, dess omloppstid eller årets längd är 365 dygn 5 timmar 48 minuter 46 sekunder. Jordens ekvatordiameter är 12 757 km, dess polardiameter 12 714 km. Avståndet längs jordytan från ekvatorn till polen överstiger obetydligt 10 miljoner meter, ekvatorns längd är 40 077 km. Jordens massa är 5 974 trillioner ton, dess medeltäthet 5'5 gånger vattnets täthet. — *Månen* medelavstånd från jorden är 384 400 km eller 60'27 jordradier, dess diameter 3 476 km eller 0'27 av jordens, dess massa 1/81 av jordens, dess medeltäthet 0'61 av jordens. Tiden mellan två på varandra följande nymånar, den s. k. synodiska månaden, är i genomsnitt 29 dygn 12 timmar 44 minuter 3 sekunder. — Planeten Mars har 2 månar, Jupiter 12, Saturnus 9, Uranus 5 och Neptunus 2. Planeten Saturnus omges dessutom av ett system av ringar, bestående av en mycket stor mängd smärre partiklar, som kretsa kring planeten.

Planeternas gång och lysande år 1955

Uranus befinner sig under året i Tvillingarnas och Kräftans stjärnbilder. — *Saturnus* vistas i Vägens stjärnbild. — *Jupiter* uppehåller sig i Tvillingarnas, Kräftans och Lejonets stjärnbilder. — *Mars* genomlöper Vattumannens, Fiskarnas, Vädurens, Oxens, Tvillingarnas, Kräftans, Lejonets, Jungfruns och Vägens stjärnbilder. (Tider, då *Saturnus*, *Jupiter* och *Mars* stå i söder, angivs i kalendariet jämför tider för deras uppgång eller nedgång.) — *Venus* är morgonstjärna till den 1 september och därefter aftonstjärna till årets slut. — *Merkurius* är längst östligt från solen den 28 januari, den 21 maj och den 18 september, längst västligt från solen den 11 mars, den 9 juli och den 29 oktober.

Livräddning

Av generalmajor Ivar Backlund
Ordf. i Sv. Livräddningssällskapet

I. I vatten

När sommaren kommer med sol och värme, då locka stränderna, vikarna och fjärdarna till bad och segling. En utmärkt rekreation, väl värd att taga vara på. Men vattnet är inte endast härligt, det kan tyvärr också vara farligt, och man måste visa *bävett* och *båtgett* för att undvika olyckor. Okända badstränder innebär alltid risker och det gäller att taga hänsyn framför allt till vattendjup, vindar och strömmar.

Om man råkar i sjönöd, måste man hålla huvudet kallt. För den simkunnige är faran inte så stor. Kom ihåg att en kapsejsad båt nästan alltid flyter och är bra att hålla sig fast i och att en åra eller planka utgör ett gott stöd för att hålla sig flytande, medan man väntar på hjälp eller söker simma i land.

För den icke simkunnige är det värre, och han eller hon hinner nog ångra att simutbildningen försommats. För dessa är det ju dubbelt viktigt att söka få tag i något flytande föremål att klamra sig fast vid, tills räddaren hinner fram.

Här nedan skall lämnas vissa anvisningar för hur en räddare skall bära sig åt för att bringa effektiv hjälp.

Först och främst gäller det ju att få i land den som varit i fara att drunkna (vi bortse från att räddaren ibland måste dyka för att få tag i honom). Härvid måste räddaren förfara olika om den nödställda är medvetslös eller icke.

I första fallet gäller det att snarast få hans huvud över vattnet och med *huvudfattning* (bild 1), själv simmande på rygg, transportera honom i land. Härunder gäller det att den nödställdes mun och näsa hållas över vattnet samt att räddarens fingrar icke beröra dennes hals. Räddarens armar skola hållas sträckta, varigenom bentagen underlättas.

Är dock den som är i fara att drunkna vid medvetande och orolig, vilket senare torde vara regeln, måste räddaren lakttaga försiktighet för att inte riskera att den nödställda griper tag i honom, försvårar räddningsarbetet och

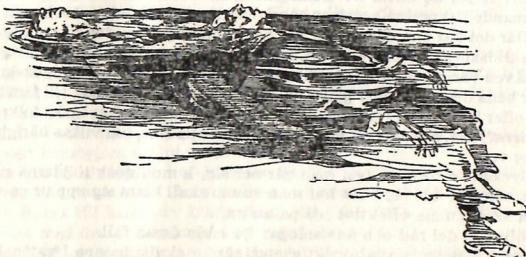

Bild 1.

kanske t.o.m. drar ner räddaren i djupet. En som känner sig vara i fara att drunkna får ökade kropps krafter, vilket icke får förbises. Därför är det klokast att — om man har tillgång till det — under lugnande tillrop skjuta till den nödställda en bräda e.d. eller räcka honom en handduk eller ett klädesplagg att fatta tag i och därefter under rygg sim, så att man kan iakttaga honom, släpa honom efter sig i land.

Saknra räddaren sådan materiel, gäller det att försöka nalkas den nödställda bakifrån och få en fattning, som hindrar honom att gripa tag med armarna. Bäst är *armfattning*, varvid räddaren underifrån fattar om armarna, något ovanför armbågarna, och häller ut den nödställdes armar. Även här skall räddaren hålla sina armar sträckta för att underlätta bentagen under rygg simmet.

Är den drunknande mycket orolig och fäktar med armarna, kan det bli värre nödvändigt att använda *bröstfattning*. Härvid för räddaren underarmarna under den nödställdes armhålor och lägger händerna på hans bröst. Detta islandförsätt är trötsamt och tager lång tid därigenom att räddaren simning i hög grad försyras. Skulle den nödställda bli lugnare, bör därför övergång ske till någon av de andra fattningarna.

Utöver de här beskrivna tre olika greppen vid islandföring finnas en del andra, men dessa tre är de som mest kunna komma till användning, och behärskar man dem, så kan man säkert i de flesta fall på ett betryggande sätt föra en nödställd i land.

Stundom kan det ju gälla inte att föra den drunknande i land, utan till en båt. Kom då ihåg, att i en roddbåt eller mindre segelbåt får man *aldrig* försöka få upp en person från sidan, ty då kapsejsar båten lätt nog. Man skall i stället söka dra upp honom i aktern. Mötter detta svårigheter, kan det tänkas, att den nödställda, om han är medvetlös, hålls fast akteröver med huvudet väl över vattenytan, medan båten ros i land.

Så snart den räddade kommit i land, gäller det, om han är medvetlös, att genast taga honom under behandling. (Se under III.)

II. På is

Isarna ha helt naturligt en stor dragningskraft, inte minst på barn och ungdom. När kvicksilvret börjar krypa under nollstrecket, längtar man att åter få användning för skridskor och bandyklubbor, som länge varit undanställda. Det är en farlig tid, när vattendragen börja isbeläggas, ty höstisarna äro bedrägliga och tyvärr följas de alltid av tidningarnas notiser om »de svaga isarnas offer».

En liknande riskperiod kommer på våren, då omväxlande sol och regn tåra på isarna. Där det bar ena dagen, där går det kanske igenom den nästa. Men kärleken till skridskorna sitter i, och det är svårt att få bort både äldre och yngre från isarna. Även värisarna lämnar tyvärr ofta stoff till tidningarnas olyckskröniker.

Under båda dessa perioder gäller det alldeles särskilt att man till försiktighet. Antalet offer i vårt land för svaga isar är alltjämt stort, och svenska folket måste lära sig *isvett*, dvs. att aldrig taga onödiga risker på isar, om vilkas bärighet man ingenting vet.

Om olyckan är framme och man går ner sig, kunna dock följderna minska, om vederbörande lärt sig både hur man ensam skall klara sig upp ur en vak och hur man skall kunna effektivt hjälpa andra.

Här följer en del råd och anvisningar för båda dessa fall.

Om man alltså trots alla försiktighetsåtgärder skulle hamna i vattnet gäller:

att aldrig tappa besinningen utan målmedvetet arbete på att ta sig upp ur vaken, under det man samtidigt ropar på hjälp
att man alltid skall vända sig åt det håll, varifrån man kom, när man skall försöka ta sig upp — där bar ju isen innan man gick igenom
att man hugger isdubbarna, eller om man skulle sakna sådana, en kniv, en nyckel eller något skarpkantat föremål i isen framför sig och försöker dra sig upp — skulle isen brista igen, måste man göra nya försök, till dess man når bärig is
att man genom kraftiga simtag med benen förhindrar, att de flyter in under iskanten, och samtidigt ger sig skjuts upp på iskanten
att man, när man väl kommit upp, icke reser sig och försöker rusa iväg utan i stället sakta och försiktigt rullar ifrån det farliga stället
att man måste försöka ta sig upp även om man skulle sakna isdubb — det kräver krafter och kallt huvud, men det går — både i ryggläge och framliggande — om man sparkar kraftigt med benen och försöker utnyttja underarmarna för att arbeta sig upp i plant läge mot isen.
Om man kommer i den situationen att man måste hjälpa en nödställd: att så snabbt som möjligt söka rätt på en planka, en slana eller dylikt och sedan fort men försiktigt bege sig mot vaken
att på vederbörligt avstånd lägga sig på magen och skjutande plankan eller vad man har framför sig åla fram mot vaken
att när man nått inom kasthåll svinka till den nödställda en repända, ena kanten på kavajen eller vad man nu kan ha och när han fattat tag åla sig baklänges och på så sätt dra upp honom på säker is
att om man är flera — hjälp bör alltid skaffas om det är möjligt — bilda kedja vid ålandet ut mot vaken så att den andre fattar i den förstes ben, den tredje i den andres — det är en återförsäkring
att när man väl dragit upp den nödställda ser till att denne icke reser sig upp utan rullar bort från vaken.

III. Behandling

Lossa först åtsittande klädesplagg, särskilt om hals, bröst och midja. Tag gärna till en kniv, om det behövs.

Se till att ingenting hindrar tillträdet till luftstrupen. Befria munhålan från lera eller uppräkt maginnehåll (tag ut ev. löständer). Tungan måste fram, ett slag mellan skulderbladen hjälper ofta. Kontrollera i fortsättningen att tungan är framme.

Den förlöckade skall läggas framstupa, gärna med huvudet något lägre än benen. Lyft honom ett par tag genom grepp under buken, så att vatten kan rinna ut. Se till att munnen och näsborrarna äro fria. Vrid därför huvudet åt sidan och lägg det på hans underarmar. (Se bilderna.)

Därefter — efter *kortast möjliga* förberedelser — börjar den manuella behandlingen med konstgjord andning. (Se nedan.)

Finnes det medjhjälpare, så låt dessa försöka få upp den nödställdes värme igenom att massera benen och underlivet (alltid mot hjärtat), svepa in honom i vad som finnes till hands av klädesplagg o.d. Alt detta måste dock göras så, att arbetet med den konstgjorda andningen icke störes.

Finnes tillgång till en s.k. andningsgunga i närlheten, så skicka efter den, men den manuella behandlingen får icke upphöra förrän gungan är klar att tagas i bruk.

Inga uppehåll få göras i behandlingen med konstgjord andning och den skall fortsätta — i timmar om så behövs — tills den förolyckade andas själv. Transport till läkare eller sjukhus får aldrig ske, utan att behandlingen kan fortsätta under förflyttningen. Även sedan den nödställda börjar andas själv, skall han övervakas, ty han kan på nytt bli medvetlös och sluta att andas. Sedan han kommit till medvetande, skall han transporteras inomhus. Bädda ner honom varmt och ge honom starkt kaffe eller te, om han kan svälja.

Skicka alltid så fort som möjligt efter läkare!

Bild 2.

Konstgjord andning enligt Holger Nielsens metod

Lägg den förolyckade på magen på ett jämnt och fast underlag med armarna i kors och huvudet på händerna. Ge offret ett par lätt slag mellan skulderbladen, så att munnen öppnas. Ställ er sedan halvt kuistlände framför offrets huvud. Med utbredda fingrar och tummarna in mot ryggraden och helt sträckta armar lutar ni er fram till ett jämt och lugnt tryck just nedanför skulderbladen. Detta ger utandning. Räkna 1 - 2 - 3 - byt. (bild 2.)

Fäll så kroppen bakåt, låt händerna glida över skulderbladen ned till ett grepp om offrets armar strax ovan armbågen. Lyft mjukt offrets armar — så kommer inandningen. Även detta moment räknar ni 1 - 2 - 3 - byt (bild 3), varefter ni återgår till första momentet. Håll en jämn takt, ungefär 10 dubbelturer per minut.

Bild 3.

Statistiska uppgifter om Sverige

1. Rikets indelningar vid 1954 års början.

Län (jämte Stockholms överståthållarskap) 25; städer 133; köpingar 90; landskommuner 814; municipalsamhällen 165.
Hovrätter 6; domsagor 117; tingslag 132; rådhusrätter 47.
Stift 18; kontrakt 186; pastorat 1377; församlingar 2547.

2. Riksdagens sammansättning under vårsessonen 1954.

Kammare	Högern	Bondef.	Folkp.	Soc.-d.	Komm.	Summa	Därav kv.
Första	16	25	27	79	3	150	8
Andra	31	26	58	110	5	230	30

3. Folkmängd och areal.

Folkmängd vid 1954 års början: hela riket 7 192 316; städer 3 493 730; köpingar 430 897; landskommuner 3 267 689; municipalsamhällen 194 122.
I tätbebyggda områden 1/1 1951 4 658 529; i glesbebyggda områden vid samma tid 2 383 300.

Länens areal (land och vatten) och folkmängd 1/1 1954:

Län	Areal i km ²	Folk- mängd	Län	Areal i km ²	Folk- mängd
Stockholms stad	188	769 714	Värmlands	19 417	235 921
Stockholms.....	7 690	377 719	Örebro	9 007	252 890
Uppsala	5 320	158 193	Västmanlands ..	6 762	210 869
Södermanlands ..	6 823	217 864	Kopparbergs	30 201	274 756
Östergötlands ..	11 080	353 433	Gävleborgs	19 708	239 831
Jönköpings....	11 505	275 869	Västernorrlands ..	25 703	237 844
Kronobergs	9 913	159 150	Jämtlands	51 712	145 254
Kalmar	11 623	237 926	Västerbottens ..	59 148	233 963
Gotlands	3 173	58 129	Norrbottens	105 868	249 502
Blekinge	3 039	149 063	Väner, Vättern, Mälaren, Hjäl- mare.....	9 078	—
Kristianstads..	6 419	259 669			
Malmöhus	4 864	593 483	Hela riket	449 531	7 192 316
Hallands	4 930	165 694	Därav land	410 867	—
Göteborgs, Bohus	5 143	573 396	vatten	38 664	—
Älvsvborgs.....	12 764	365 818			
Skaraborgs.....	8 450	249 366			

Städer med minst 20 000 invånare 1/1 1954:

Stockholm	769 714	Solna	40 842	Sundbyberg	25 584
Göteborg.....	367 579	Karlstad	37 323	Motala	25 227
Malmö	201 939	Halmstad	36 464	Kristianstad	24 393
Norrköping	87 989	Lund	35 781	Borlänge	23 600
Helsingborg	72 660	Karlskrona	33 344	Östersund	23 091
Örebro	69 637	Karlskoga	32 968	Mölnadal	22 021
Uppsala	67 057	Kalmar	28 312	Lidingö	21 954
Västerås	64 652	Söderälje	27 094	Nyköping	21 416
Borås	60 841	Luleå	27 012	Växjö	21 357
Linköping	58 613	Uddevalla	26 912	Kiruna	20 849
Eskilstuna	55 664	Sundsvall	26 801	Skövde	20 633
Gävle	49 117	Trollhättan	26 821	Sandvikens	20 255
Jönköping	46 594	Landskrona	25 779	Skellefteå	20 180

Yrkesfördelning år 1950 i tusental (a förvärvsarbetande, b familjemedlemmar och f. d. yrkesutövare):

Jordbruk med binäringar a 632, b 1 016; gruvbrytning a 13, b 25; industri och hantverk a 1 254, b 1 502; samfärdsel a 251, b 350; handel a 497, b 423; offentliga tjänster m. m. a 345, b 331; husligt arbete a 90, b 48; övriga a 23, b 152; summa a 3 105, b 3 937.

Förändringar år 1953 (ej sluttgiltiga): vigda par 51 997, levande födda 110 105; döda 69 532; kyrkobokförda invandrare 19 175; d:o utvandrare 17 480; skils-mässor 8 410.

4. Jordbruk och skogsbruk.

Jordens fördelning är 1944 i km²:

Åker 37 146; slätter- och betesäng 9 421; skogsmark 222 690; övrig mark 141 092. Summa (utom vatten) 410 349.

Åkersnans användning i km² och skörden i tusen ton är 1953:

	Areal	Skörd		Areal	Skörd
Vete	3 905	996	Säd till grönfoder	837	..
Råg.....	1 349	305	Oljeväxter	855	105
Korn	1 892	470	Vall till hö	12 146	5 035
Havre.....	5 062	983	Annan vall.....	3 455	..
Blandsäd.....	3 117	738	Andra växtslag	221	..
Baljväxter	229	35	Träd	1 981	—
Potatis.....	1 366	1 856	Halm (äv. ej tillvarat.)	—	3 600
Sockerbefor	512	1 997	Summa	37 327	..
Foderrötfrukter ...	400	1 440			

Skörden av ängshö är 1953 349 tusen ton.

Husdjur i tusental är 1953 (juni): hästar 362, tjurar och oxar 35, kor 1 539, ungnöt och kalvar 980, får 241, svin 1 411 (april), höns och kycklingar 11 523 (april).

Produktion är 1953 i ton (utom förbrukning i jordbruksenhallen) mjölk: 3 662 000, smör 97 900, ost 54 300, kött 290 000.

Skogsmarkens fördelning efter ägare år 1944 i km²:

Staten 40 630, andra samfälligheter 13 200, aktiebolag 56 150, enskilda 112 710. Flottledernas längd är 1952 34 056 km.

Skogsavverkaning (beräknad) är 1952 41.7 milj. m³ fast mått utan bark, därav sågtimmer o. dyl. 12.2, massaved 19.5, brännved och långved 7.5 samt annat virke 2.5.

5. Industri år 1952.

Antal a) arbetsställen med minst 5 sysselsatta, b) arbetare: gruvindustri a 121, b 12 845; metall- och verkstadsindustri a 4 985, b 279 848; jord- och stenindustri a 1 214, b 35 503; träindustri a 2 940, b 57 917; massa- och pappersindustri a 332, b 46 579; grafisk industri a 801, b 25 276; livsmedels-industri a 2 001, b 42 506; dryckesvaru- och tobaksindustri a 409, b 9 608; textil- och beklädnadsindustri a 1 501, b 90 245; läder-, hår- och gummivaru-industri a 674, b 25 265; kemisk-teknisk industri a 490, b 23 062; el-, gas- och vattenverk a 690, b 13 758. Summa a 16 158, b 682 412.

Viktiga tillverkningar i tusen ton: järnmalm 16 949; valsverksprodukter 1 174; kul- och rullager 12; cement 2 070; sågade trävaror (barrträ) 4 600 tusen

m³; träfiberplattor 230; pappersmassa (torr vikt) 3 040; papper 990; raffinerat socker 238; margarin 95; garner 50; vävnader 47. Antal fabrikerade och hoppata bilar 33 900 st. Värde av fartygsbyggnader 675 milj. kr. och av tillverkade telefon- och telegrafapparater 235 milj. kr.

Alstrad elektrisk energi: 20 545 milj. kWh, varav 94.8 % av vattenkraft.

6. Utrikeshandel är 1953 (ej slutgiltiga uppgifter).

Värde av införseln 8 161 milj. kr., av utförseln 7 645 milj. kr. Viktiga varor (a milj. kr., b tusen ton) i *införseln*: kaffe a 345, b 51; övriga livsmedel m. m. a 1 109; ull och bomull a 220, b 36; garner etc. a 227, b 12; vävnader och flät a 439, b 28; stenkol och koks a 512, b 5 663; mineraloljor a 869, b 5 530; valsverksprodukter av järn a 418; metaller a 254, b 98; maskiner m. m. a 1 007; automobiler a 281, b 49 055 st.; i *utförseln*: järnmalm a 874, b 14 553; bilade och sågade trävaror a 923, b 4 343 tusen m³; pappersmassa (torr vikt) a 1 307, b 2 209; papper a 584, b 677; valsverksprodukter av järn a 343; kul- och rullager a 114, b 9; maskiner m. m. a 907; fartyg a 376.

7. Kommunikationer är 1953 eller vid årets slut.

Antal a fartyg om minst 20 nettoton, b bruttoton (ej slutgiltiga uppgifter): ångfartyg a 474, b 593 000; motorfartyg a 786, b 2 010 000; motorsegelare a 603, b 63 000.

Järnvägar 16 337 km, därav elektrifierade 6 526 km.

Allmänna vägar på landet 91 000 km, därav belagda 6 900 km.

Motorfordon (1 juli): personbilar 397 300, bussar 8 300, lastbilar 98 300, motocykler 301 100.

Vägtrafikolyckor 32 706, därav med dödlig utgång 872 och med annan personskada 12 023. Dödade 921, skadade 15 033.

Motordrivna civila luftfartyg 356.

Brev, brevkort, korsband (milj.): inrikes 882,5, till utlandet 35,6, från utlandet 57,1.

Telefonapparater 1.99 milj. Telegram (milj.): inrikes 4,39, till utlandet 1,48, från utlandet 1,47, transit- 0,57. Radiolicenser 2,32 milj.

8. Socialförsäkring är 1952 eller vid årets slut.

Sjukförsäkring. Antal försäkrade över 16 år i de erkända sjukkassorna 3 305 900 eller 61 % av vuxna befolkningen. Utgifter i milj. kr.: sjukpenning 74, sjukhusvård 20, läkarvård 35, moderskapshjälp 11. Sjukpenning i medeltal per sjukdag 2,32 kr.

Olycksfallsförsäkring (1950). Antal försäkrade årsarbetare 2 254 000. Antal anmeldda olycksfall 298 000, därav 2 900 ledande till invaliditet och 510 till döden.

Arbetslösheitsförsäkring. Antal försäkrade i de erkända arbetslösheitskasorna 1 143 000. Inkomster i milj. kr.: avgifter 32, statsbidrag 11. Understöd 23 milj. kr. eller per dag i medeltal 8,30 kr.

Folkpensionering. Antal pensionärer: ålderspension 634 000, invalidpension 141 000, änkepension 15 000, hustrutillägg 18 000. Pensionernas årsbelopp i milj. kr.: ålderspension 848, invalidpension 186, änkepension 12, hustrutillägg 15.

9. Socialvård är 1952.

Mödrahjälp utgick till 33 200 mödrar med 8,3 milj. kr.

Offentlig barnavård. 33 400 barn var omhändertagna av barnavårdsnämnderna för skyddsuppföstran eller samhällsvård. Antalet fosterbarn var 41 200. Barnavårdsmän var den $\frac{1}{11}$ förordnade för 109 900 barn, varav 85 000 utomäktenskapliga.

igeård utgick till 152 400 familjer, omfattande 298 100 personer eller av befolkningen.

och sjukvård är 1952 eller vid årets slut.

et yrkesverksamma läkare 5 230, sjukskötterskor 14 330, tandläkare 10. Antalet en innehavande i medeltal per dag: På lasarett och likn. a 36 879, b 30 649; epidemivårdsanstalter a 4 392, b 1 299; lungtuberkulosanstalter a 7 572, b 5 783; kronikerhem a 9 182, b 8 487; sinnessjukhus eller vårdhem för sinnessjuka a 29 110, b 31 740.

11. Socialutgifter är 1952 i milj. kr. (Under 8—10 avseend verksamhet ingår.)

Staten 1 934, kommuner och landsting 1 017, arbetsgivare 153 och försäkrades bidrag 348, summa 3 452 milj. kr.

Till olika ändamål:	Milj. kr.	Milj. kr.	
Sjukkassor	206	Folkpensionering	1 088
Hälso- och sjukvård.....	862	Barnbidrag	523
Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.....	154	Offentlig barnavård	88
Arbetslösheitsförsäkring	43	Skolmåltider	79
Arbetsförmedling och allmänna arbeten	31	Fattigvård	160
		Övrigt	228

12. Brottsligheten är 1953 (ej slutgiltiga uppgifter). Till polisens kännedom kom bl. a. 42 mord och dräp, 18 barnamord, 139 000 tjuvnadsbrott, varibland 26 000 inbrottstölder och 10 000 tillgrepp av motorfordon, vidare 14 100 bedrägerier, 5 500 förskingringar, 1 300 förfalsknigar samt 6 300 rattfylleribrott.

13. Undervisning höstterminen 1953 (ej slutgiltiga uppgifter).

Antal lärljungar i folkskolor och småskolor 761 500, allmänna läroverk 109 000, kommunala realskolor 7 700, kommunala flickskolor 20 800, högre folkskolor 1 300, praktiska kommunala realskolor 10 400, enskilda högre skolor 10 200, högre tekniska läroverk 3 700 och handelsgymnasier 2 500.

Avlagda examina (1953): allmänna realexamina 12 580, praktiska d:o 1 598, studentexamina 5 073.

Antal studerande vid universitet och högskolor 14 742 män och 5 289 kvinnor.

14. Inkomstförhållanden.

Löner. Genomsnittlig timförtjänst för manliga industriarbetare 3.30 kr. (nov. 1953), för kvinnliga industriarbetare 2.69 kr. (nov. 1953) samt för manliga lantarbetare utan naturaförmländer 2.75 kr. (1952).

Inkomstfördelning är 1952 (antal inkomsttagare i tusental om samtaxerade makar räknas var för sig; de med mindre än 1 200 kr. ingår i regel icke).

	Under 2 000	2 000— 3 000	3 000— 5 000	5 000— 10 000	10 000— 20 000	20 000 och över	Summa
Företagare.	30	42	108	224	107	24	535
Anställda.....	281	247	447	1 245	489	57	2 766
Ej yrkesverksamma	183	90	67	68	21	5	434

Medelinkomst: företagare 8 223, anställda 7 234, ej yrkesverksamma 3 743 kr., samtliga 6 970 kr.

Levnadskostnadsindex utvisar hur mycket dyrare eller billigare det genomsnittligt har blivit att leva från den ena tidpunkten till den andra för i städer och andra tätorter boende arbets- och lägre tjänstemannafamiljer, som i genomsnitt har två minderåriga barn. Huvudserien som icke tar hänsyn till direkta skatter och sociala förmåner utgår från år 1935 = 100. Indextalet för mars 1954 var 214.

Sparkassemedel är 1953 (a milj. konton, b behållning i milj. kr.): postsparkbanken a 4.73, b 2 849, sparbankerna b 9 081 (utom räntor), affärssparkerna a 1.59, b 1 902.

15. Finanser.

Statens inkomster och utgifter för år 1953/54 (driftbudgeten enligt riksstaten; ej slutgiltiga uppgifter):

<i>Inkomster:</i>	Milj. kr.	<i>Utgifter:</i>	Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster		A. Egentliga statsutgifter	
I. Skatter		Justitiedepartementet....	69.6
1. Skattå inkomst, förmögenhet och rörelse		Utrikesdepartementet....	48.6
a. Skatt å inkomst o. förmögenhet m. m. 4300.0		Försvarsdepartementet....	2019.2
b. Arvskatt o. dyl. 70.0		Socialdepartementet	2376.1
c. Stämpelmédel, lotterivinstskatt och övriga . 122.5		Kommunikationsdepartementet	809.2
2. Automobilskattemédel ... 740.0		Finansdepartementet	178.1
3. Tullar och acciser		Ecklesiastikdepartementet	986.2
a. Tullmedel 420.0		Jordbruksdepartementet .	452.3
b. Rusdrycksmedel 987.0		Handelsdepartementet ...	127.6
c. Tobaksskatt 660.0		Inrikesdepartementet	513.5
d. Övriga 407.0		Civildepartementet.....	262.0
II. Uppbörd i statens verksamhet	153.9	Hovstaten, riksägaren och dess verk m. m.	20.0
III. Lotteri- och tipsmedel		Summa eg. statsutgifter .	7 802.4
m. m. 221.0		B. Utgifter för statens kapitalfonder.....	740.3
Summa eg. statsinkomster 8 031.4			
B. Inkomster av statens kapitalfonder	517.2		
Summa inkomster 8 598.6			
Beräknat underskott 4.1			
Summa 8 602.7			
		Summa utgifter 8 602.7	

Statens nettokapitalinvestering beräknades under år 1954/55 till 1 076,5 milj. kr.

Statsskulden var den 31/3 1954 13 704 milj. kr.

Kommunernas finanser i milj. kr.

Landskommunerna, inkl. köpingar år 1951: Inkomster 1 035; därav skatter 523. Utgifter 1 139; därav för folkskola 479. Tillgångar 1 743, skulder 521.

Städerna år 1952 (ej slutgiltigt; ej kyrkliga): Inkomster 2 617, därav skatter 1 146; statsbidrag 370. Utgifter 3 038; därav för gator och parker 260; undervisning 535; socialvård 262; gas- och elektricitetsverk 468; hälso- och sjukvård 308. Tillgångar 7 220, skulder 4 203.

Landstingen år 1952 (ej slutgiltigt): Inkomster 633; därav skatter 476.

Utgifter 676; därav för hälso- och sjukvård 580. Tillgångar 1 053, skulder 192.

Postunderrättelser

Med reservation för eventuella ändringar

Taxeringstabell för inrikes postförsändelser

<i>Brev</i>	
högsta vikt: 1 kg	
» mått: 50×35×5 cm	
högst 20 g	25 öre
» 125 »	50 »
» 500 »	75 »
» 1 000 »	100 »

<i>Brevkort</i>	
högsta mått: 15×10,5 cm	
minsta » : 10×7 »	
enkla	20 öre
med betalt svar	40 »

<i>Trycksaker</i>	
högsta vikt: 1 kg	
» mått: längd + bredd + tjocklek 90 cm, högsta längd 60 cm.	
I form av rulle: längd + dubbela diametern 1 m, högsta längd 80 cm.	
Trycksakskort, utan omslag, minimum 10×7 cm.	
högst 50 g	10 öre
» 100 »	15 »
osv. pr 100 g	5 »*

<i>Varuprov</i>	
högsta vikt: 500 g	
» mått = Trycksaker	
högst 50 g	10 öre
» 100 »	15 »
» 200 »	20 »
» 300 »	25 »
» 400 »	30 »
» 500 »	35 »*

<i>Affärshandlingar</i>	
högsta mått o. vikt = Trycksaker	
högst 300 g	25 öre
» 400 »	30 »
» 500 »	35 »
osv. pr 100 g	5 »*

* För flygbefordran tilläggssavgift med 5 öre per 100 g.

	<i>Inrikes</i>	Danmark (m. Färöarna och Grönland), Finland, Island, Norge (m. Svalbard)	<i>Övriga utlandet</i>
<i>Rekommendation</i>	40 öre	40 öre	40 öre
<i>Expressutdelning</i>	40 »	40 » *	60 » *
<i>Reklamation</i>	50 »	50 »	50 »
<i>Mottagningsbevis</i>	25 »	25 »	25 »

* paket 135 öre

<i>Blindsight</i>	
högsta vikt: 7 kg	
» mått = Trycksaker	
pr 1 000 g	3 öre

Belopp högst	<i>Post- anvis- ningar</i>	<i>Postförskott</i>	
		med postan- visning	med inbetål- ningskort
kr	öre	öre	öre
10	30	50	{ 40
2 000	60	80	

För postförskott tillkommer vanlig befordringsavgift.

<i>Inbetalningskort</i>	
Oavsett beloppets storlek	20 öre.

<i>Paket</i>	
högsta vikt: 20 kg	
högst 1 kg	140 öre
» 3 »	170 »
» 5 »	200 »
osv. pr ytterl. 1 kg	50 »

Avgiften ökas för skrymmande eller bräckliga paket med 50 % och för ilpkaket med 100 %.

<i>Assurans</i>	
högst 1 000 kr	50 öre
» 2 000 »	60 »
osv. pr ytterl. 1 000 kr	10 »

Taxeringstabell för postförsändelser till utlandet

Danmark (med Färöarna och Grönland), Finland, Island, Norge (med Svalbard)	Övriga utlandet
<i>Brev *</i>	
högst 20 g 25 öre	högst 20 g 40 öre
" 125 " 50 "	" 40 " 65 "
" 500 " 75 "	" 60 " 90 "
† Brev över 500 g till Danmark, Finland, Island, Norge taxeras som till övriga utlandet.	" 80 " 115 "
	" 100 " 140 "
	" 120 " 165 "
	osv. pr ytterl. 20 g 25 "
<i>Brevkort, mått = inrikes</i>	
enkla 20 öre	enkla 25 öre
med betalt svar 40 "	med betalt svar 50 "
<i>Trycksaker*, affärshandlingar*, varuprov*</i>	
10 öre för första viksatsen av 50 g eller del därvärt samt 5 öre för varje överskjutande viksats av 50 g eller del därvärt. (Lägsta avgiften för affärshandlingar är 25 öre.)	10 öre för första viksatsen av 50 g eller del därvärt samt 5 öre för varje överskjutande viksats av 50 g eller del därvärt. (Lägsta avgiften för affärshandlingar är 40 öre.)
<i>Högsta vikt för brev och affärshandlingar: 2 kg, för trycksaker: 3 kg (5 kg betr. en enda volym — av bok e. d. —), för varuprov: 500 g. Högsta mått för samtliga försändelser: längd + bredd + tjocklek 90 cm, högsta längd 60 cm; i form av rulle: längd + dubbels diameter 1 m, högsta längd 80 cm. Minsta mått för samtliga försändelser, som icke ha formen av en rulle: 10×7 cm. (Gäller fr. o. m. 1/7 1955.) Uppgifter om andra försändelser till utlandet lämnas å postanstalterna. Avgifter för rekommendation etc. återfinnas på föregående sida.</i>	

Med *flygpost* till utlandet kunna befordras vanliga och rekommenderade brev, korthbrev, brevkort, korsband, småpaket, assurerade brev och askar med ett assuransbelopp av högst 8500 kr., postanvisningar och paket. Vanliga och rekommenderade brev, korthbrev och brevkort, assurerade brev och askar samt postanvisningar till länder och områden i Europa flygbefordras utan att någon tilläggsvägt behöver erläggas. Detsamma gäller vanliga och rekommenderade brev om högst 5 g och brevkort till länder och områden i Nord- och Mellanamerika, i fråga om brev dock under förutsättning att beteckningen "5 gr" anbringas i övre vänstra hörnet av adressidan. Aerogram — ett särskilt slag av flygpostförsändelse i form av kombinerat kuvert och brevpapper — befordras med flyg över hela världen utan tilläggsvägt, dvs. mot vanligt utrikes brevporto. I övrigt utgår särskilt tilläggsporno för flygpostförsändelser till utlandet.

Närmare upplysningar om flygpostbefordran lämnas å postanstalterna.

Telegraf- och telefonunderrättelser

Med reservation för eventuella ändringar.

Telegram. För vanligt inländskt telegram utgör avgiften 10 öre för varje ord med tillägg av 1 krona per telegram. För iltelegram utgår dubbel ordavgift med tillägg av 2 kronor per telegram. För telegram, som från abonnentapparat intelefoneras till telegramrummet, tillkommer dels en intelefoneringsavgift av 5 öre per påbörjat tiotal ord och dels en räkningshållningsavgift av 10 öre per telegram. Lyxblankett kostar 50 öre.

Telefonabonnemang. För fortlöpande abonnemang på huvudapparat erlägges dels inträdesavgift — f.n. 200 kronor — dels abonnemangsavgift, som för abonnenter med lägre samtalsförbrukning i allmänhet utgör 30—40 kronor i kvartalet. Närmare upplysningar erhålls på vederbörande telefonbyrå.

Rikssamtal. För telefonistexpedierade inläändska rikssamtal utgår för varje påbörjad 3-minutersperiod avgift enligt nedanstående taxa. Vid automatiskt kopplade rikssamtal erhålls en markering å 6 öre på samtalsmätaren för varje påbörjad period av nedan angiven längd.

Avstånd mellan resp. taxestationer	Telefonistexpedierade samtal			Automatiskt kopplade samtal
	vardagar kl. 9—18 eller kl. 21—7 samt sönd- och helgdagar kl. 0—24	vardagar kl. 7—9 eller kl. 18—21	extra avgift per samtal vid personligt samtal (aviavgift)	
— 45 km	30 öre	30 öre	30 öre	45 sek.
46—90 »	50 »	50 »	40 »	24 »
91—180 »	80 »	80 »	60 »	15 »
181—270 »	110 »	100 »	80 »	—
271—450 »	140 »	120 »	100 »	—
451— »	170 »	140 »	120 »	—

Taxa för express- och paketgods å järnvägar i Sverige

Expressgods mottages i resgodsmagasinet och befordras med den för dylikt gods användbara täglägenhet, med vilken godset snabbast når sin bestämmelsestation. Avgiften betalas på avsändningsstationen och är lika stor som överviktsavgiften för inskrivet resgods, ökad med 2 kronor per 10 kg dock med minst 4 kronor per sändning.

Paketgods befordras med samma hastighet som ilstycke-gods. Frakten, som måste betalas på avsändningsstationen, beräknas för *varje kolli* av nedan angiven rymd och vikt enligt följande tariffer:

	Tariff a	Tariff b	Tariff c	Tariff d	Tariff e
Avstånd kilometer	Kolli med högst 50 kubikdecimeters rymd och vägande högst 3 kg 3,1—5 kg 5,1—10 kg 10,1—15 kg 15,1—20 kg				
	Kolli med över 50 men högst 150 kubikdecimeters rymd och vägande — högst 3 kg 3,1—5 kg 5,1—15 kg 15,1—20 kg				
					Frakt per kolli, kronor
1— 100	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00
101— 200	1.30	1.70	2.50	3.00	3.50
201— 300	1.50	1.80	3.00	3.80	4.50
301— 400	1.60	1.90	3.30	4.30	5.50
401— 600	1.70	2.10	3.50	4.80	6.20
601— 800	1.80	2.30	3.80	5.30	6.80
801—1 000	2.00	2.60	4.10	5.90	8.00
1 001—1 200	2.20	3.00	4.40	6.40	8.50
över 1 200	2.30	3.50	5.00	7.00	9.00

Fraktsedlar för expressgods och paketgods tillhandahållas avgiftsfritt å stationerna.

Passbestämmelser

Svensk medborgare, som reser utomlands, måste i regel innehålla gällande pass. Pass krävs numera icke för resor till Danmark, Finland eller Norge. Pass utfärdas av passmyndigheten, som är länsstyrelsen (i Stockholm överståthållarämbetet). I stad, där poliskammar finns, är i stället denna passmyndighet (dock ej i residensstaden). Passökande skall *personligen* inställa sig hos pass- eller polismyndighet. Inställelsen skall som regel ske hos myndigheten i den ort, där sökanden har sitt hemvist.

För makar kan gemensamt pass utfärdas. Barn under sexton år får införas i gemensamt pass för föräldrarna eller i pass för endera av dem, under förutsättning att vederbörande innehåller eller deltar i vårdnaden om barnet. För barn kan också utfärdas särskilt pass, varvid för barn under 18 år krävs skriftlig medgivande av vårdnadshavare, d. v. s. i regel båda föräldrarna.

Formulär för ansökning om pass finns hos pass- och polismyndigheter. Vid ansökning skall bifogas: 1. Åldersbetyg (från pastorsämbetet) eller annat intyg om sökandens födelsetid och födelseort ävenom att denne är svensk medborgare (bör ej vara äldre än 3 månader). Vid utbyte av pass räcker det att företräde passet, om giltighetstiden ej utgått för längre tid än ett år sedan. 2. Väilliknande fotograf (passfoto) i två exemplar; fordras dock ej för barn under fem år. 3. Å det ena fotografiet anbringat intyg av känd trovärdig person att fotografiets föreställer sökanden. Identiteten kan också styrkas med t. ex. körkort eller äldre pass. 4. Annat gällande pass, om sådant finnes utfärdat för sökanden.

Vid passets avhämtning skall passinnehavare teckna sitt namn i passet (gäller icke barn, som ej är skrivkunnigt), varför personlig inställelse änno erfordras. Det är dock ej nödvändigt att hämta passet, där det beställts, utan man kan få passet sätta till vilken pass- eller polismyndighet som helst.

Värnpliktiga

Skyldigheten att fullgöra repetitionsövningar om 30 dagar har reglerats för armén och kustartilleriet tilldelade värnpliktiga genom lag av 11 maj 1951 på följande sätt (SFS nr 195/1951 ändrad genom SFS nr 174/1952):

Födelseår	Antal repetitionsövningar om 30 dagar att fullgöra för värnpliktiga tilldelade	
	Armén	Kustartilleriet
1909 eller tidigare	ingen	ingen
1910—1913	en	en
1914—1919	två	en
1920—1922	två	två
1923 eller senare	tre	tre

Repetitionsövning fullgjord efter år 1945 tillgodoräknas — med ett fatal undantag — såsom jämlikt ovannämnda lag fullgjord repetitionsövning. Undantagna från bestämmelserna i ovannämnda lag är bl. a. värnpliktiga, som överförs till armén efter utbildning vid flottan eller flygvapnet.

Regler för flaggning

Tiden 1 mars—31 oktober hissas flaggan kl. 8.00, under övrig del av året kl. 9.00. Den nedhalas vid solens nedgång (se almanackan), dock alltid senast kl. 21.00.

Vi dödsfall hissas flaggan på halv stång döds- och begravningsdagarna. Härvid hissas flaggan först i topp och halas så ned en tredjedel av stångens längd. När jordfästningen ägt rum, hissas flaggan i topp, varefter den nedhalas omedelbart eller å ovan angiven tid.

Allmänna flaggdagar 1955

Nyårsdagen	Lördagen d. 1 jan.
H. K. H. Kronprinsens namnsdag	Fredagen d. 28 jan.
Påskdagen	Söndagen d. 10 april
H. K. H. Kronprinsens födelsedag	Lördagen d. 30 april
Första Maj	Söndagen d. 1 maj
Pingstdagen	Söndagen d. 29 maj
Svenska Flaggans dag samt H. M. Konungens namnsdag	Måndagen d. 6 juni
Midsommardagen	Lördagen d. 25 juni
H. M. Drottningens födelsedag	Onsdagen d. 13 juli
H. M. Drottningens namnsdag	Torsdagen d. 25 aug.
Gustav Adolfsdagen	Söndagen d. 6 nov.
H. M. Konungens födelsedag	Fredagen d. 11 nov.
Nobeldagen	Lördagen d. 10 dec.
Juldagen	Söndagen d. 25 dec.

Eljest flaggas å högtidsdagar inom orten och familjen.

För beräkningen av almanackans astronomiska del ha vissa grundläggande uppgifter angående solen, månen och planeterna meddelats av Nautical Almanac Office i Greenwich.

Bekämpa råttorna!

Råttorna äro dyrbara och farliga gäster. De förorsaka kostsam skadegörelse och äro sjukdomsspridare. Där-
för böra de ständigt bekämpas.

Vi tillhandahålla råttgift av olika slag.

Våra leverantörsbutiker i

Sundsvall

Gnarp och Ånge

ha alltid god sortering i

Specerier

Konserver

Färsk Frukt

Kaffe

Bröd

Tobaksvaror

Pappersvaror

Dessutom välsorterat lager av:

Manufaktur

Arbetskläder

Husgeråd

Tekn. artiklar

Disk- och

rengöringsmedel

Fernissor

Borstar

Penslar

Elektr. lampor

Sundsvalls Mjölkcentral

Vi tillhandahålla för lantbruket:

Gödselmedel
 Utsäden och Fröer
 Fodermedel alla slag
 Fodersäd, hel, krossad, fingröpad
 Vitaminpreparat
 Mineralfoder
 Desinfektionsmedel
 Spen- och sårsalva
 Bekämpningsmedel mot
 ogräs, bladmögel på potatis, ska-
 deinsekter, råttor, flugor, ohyra
 hos husdjur och fjäderfä
 Blastdödningsmedel
 Betningsmedel
 Skördegarn, Torvströ
 Dräneringsrör, Taktegel
 Murkalk, Cement m. m.

Vid behov av förnödenheter för jordbruks-
 driften vänd Eder till oss med Eder förfrågan.

SUNDSVALLS MJÖLKCENTRAL
LANTMANNAAVDELNINGEN

Bland de större maskinerna vilja vi framhålla:

TRÖSKVERK, SKÖRDETRÖSKOR
 TRAKTORER, TRAKTORKÄLKAR
 TRAKTORSPRIDARE
 SÅ- och SKÖRDEMASKINER av
 ARVIKA-VERKENS välkända tillverkning
 LADUGÅRDSINREDNINGAR

„MODIGS, „system
 MANUS MJÖLKNINGSMASKINER

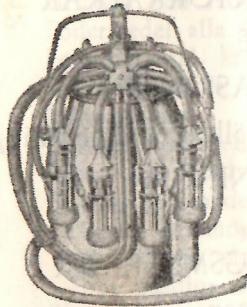
Vi tillhandahålla även
 DRIVMEDEL och SMÖRJOLJOR
 olika slag

Reservdelar och service

Maskinavdelningen

MANUS

har sedan gammalt varit föregångare när det gäller mjölkningsmaskiner.

Begär prisuppgift!

Levereras komplett uppmonterad
av

Sundsvalls Mjölkcentral

MASKINAVDELNINGEN

Redskap för potatisodling

Potatissättare

Potatiskupare

Potatisupptagare

Potatisodlingsredskap
s.k. Universalredskap

LILLA HARRIE

Potatissorterare

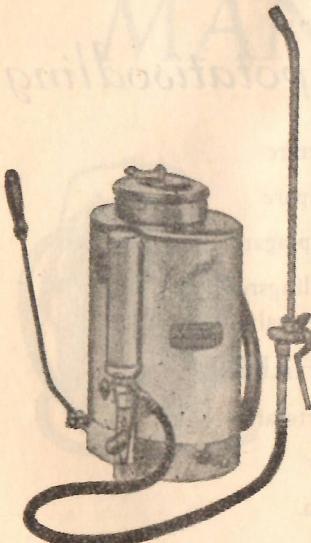
Enekorgar

m.m. m.m.

MASKINAVDELNINGEN

Använd Senior ryggspruta

för besprutning av:
fruktträd, buskdöd-
ningsmedel och
ogräshärdar i åkern
m.m. Den är även
utmärkt för kalkning
av djurställar m.m.

Ryggsprutan är
bekväm att bära,
enkel i drift.

Lätt att fylla, lätt att tömma. Sprutan rymmer
18 l och är helt utförd i mässing.

SUNDSVALLS MJÖLKCENTRAL
MASKINAVDELNINGEN

Råd vid skördetröskning.

1. Börja icke skördetröskningen förrän spannmålens vattenhalt kommit ned till 20 % och sträva att även i fortsättningen av sässongen skördta endast då vattenhalten är lägre än 20 %.
2. Efter dagsregn dröjer det flera dagar innan vattenhalten åter kommit ned till 20 %. Havrens vattenhalt sjunker fortare än kornets och höstvetets.
3. Eftersom kärnans vattenhalt i regel sjunker hastigt efter en natt med dagg, lönar det sig att vänta med skörden ett par timmar på morgonen. Vattenhalten kan på dessa timmar sjunka flera procent.
4. Dagar med gott skördeväder sjunker vattenhalten flera procent från morgonen till eftermiddagen. Den såd som skördas på eftermiddagen kan då ofta lagras utan föregående torkning. Man bör därför skilja denna torra spannmål från den som tidigare på dagen skördats vid högre vattenhalt.
5. I nedböjd såd och i liggsåd går upptorkningen långsamt. Sådan såd bör därför skördas när vattenhalten är som lägst under dagen, dvs. på eftermiddagen.
6. Spannmål som skall användas till utsäde bör skördas endast då kärnans vattenhalt är lägre än 20 %.
7. Vid skördetröskning måste man noga följa väderlekens växlingar och den inverkan dessa ha på den såd som skall skördas. Annars går lätt vinsten av minskade arbetskostnader genom skördetröskning förlorad genom ökad torkningskostnad och försämrad kvalitet.

Telefoner:

HUVUDKONTOR: 55760-55770

(växel)

Ankn. chef, kamrer, kassa, avräkning,
mejeri, mejeriförest., lantmannaavdeln.,
maskinavdelning samt butiksavdelning.

Spec.- & lantmannaavd. Gnarp 21, 127, 129

„ „ Ånge
Mejeriet „ Ånge } 700 (växel)

Mejeriförest. bost. „ Ånge

Nederlag Fränsta 32. 350